

Подільське СЛОВО

№8 (12/5319) П'ятниця, 22 лютого 2019 року

16 сторінок

Тема тижня

Вже у березні частина тих, хто отримує субсидії, розраховуватиметься за комунальні послуги готівкою. Рішення про це уряд ухвалив 6 лютого 2019 року Постановою № 62, якою внесено зміни до затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 року № 848 Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Субсидії готівкою

Вказане Положення передбачає два види надання житлової субсидії, а саме:

— громадянам, які звернулися за призначенням житлової субсидії до 31 грудня 2018 р., а також тим, хто звернувся після 1 січня 2019 р., але житлова субсидія їм призначена з 2018 року, — за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам шляхом перерахування коштів на рахунки управителів багатоквартирного будинку та виконавців комунальних послуг — за січень 2019 р.; за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі, шляхом виплати одержувачам у готівковій формі — починаючи із житлової субсидії, нарахованої за лютий 2019 р., **про що одержувачу надсилається персональне повідомлення на адресу домогосподарства;**

— громадянам, які звернулися за призначенням житлової субсидії з 1 січня 2019 р., — за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі, шляхом перерахування коштів на рахунок Мінсоцполітики в АТ «Ощадбанк» на підставі укладеного між Мінсоцполітики та АТ «Ощадбанк» договору.

У березні «Укрпошта» має доставити повідомлення про те, скільки коштів надійде субсидіанту і де їх отримати.

Субсидіанти, яким субсидія була призначена до 31 грудня 2018 року, в березні отримають кошти для оплати лютевих платіжок, у квітні — за березень, у травні — за квітень.

Як прокоментував начальник управління соціального захисту населення Тернопільської РДА Сергій Мандзюк, виплати одержувачам субсидій з категорії пенсіонерів відбуватимуться одночасно з пенсією. Якщо пенсійні виплати здійснюються через банки, то субсидію можна буде отримати за пенсійною картою цього ж банку. Якщо пенсіонери отримують пенсію на пошті, то там же вони отримають і житлову субсидію.

«Є один важливий момент, на який хочу звернути увагу субсидіантів. З 1 березня уряд перерахує розмір пенсій. Тож у березні пенсіонери одночасно отримають і доплати до пенсій, і готівку на сплату комунальних послуг», — наголосує начальник управління соціального захисту населення.

Одержувачі субсидії, які не отримують пенсій, зможуть отримати нараховані кошти в будь-якому відділенні «Ощадбанку» при пред'явленні паспорта.

Увага! Одержувачі житлових субсидій повинні самостійно сплачувати за житлово-комунальні послуги. Не потрібно сплачувати свій обов'язковий платіж окремо за кожен вид послуги, а лише вартість фактично спожитої послуги з урахуванням суми житлової субсидії.

«Для прикладу. Якщо сім'я отримує щомісяця від держави субсидію у розмірі 1600 гривень, а платіжка за газ у лютому прийде на суму 1100 гривень, то 500 гривень залишиться їй на власні потреби або для оплати рахунку, скажімо, за воду чи електроенергію. Тобто, суть нового механізму полягає у тому, що домогосподарство отримуватиме підтримку від держави у вигляді субсидії готівкою і далі зможе самостійно розраховуватися за спожиті послуги, а зекономлені кошти використати на свій розсуд. Таким чином, таке поняття, як обов'язковий платіж, скасовується», — пояснює Сергій Леонтійович.

Однак у уряді сподіваються, що зекономлені на комунальних платежах кошти люди витратять на підвищення енергоефективності свого житла — утеплення осель, заміну вікон, встановлення лічильників.

Одержувачі, яким призначено субсидію з 1 січня 2019 року, зекономлені кошти зможуть отримати готівкою після завершення опалювального сезону.

ЯК ПРАЦЮВАТИМЕ МОНЕТИЗАЦІЯ СУБСИДІЙ

Всі, кому призначено субсидію з 2018 р., отримають у березні готівку для оплати комунальних платіжок за лютий 2019 р.

У квітні придуть кошти для розрахунку за спожиті у березні послуги, у травні — за квітневу комуналку.

Вся субсидія «старим» субсидіантам буде перерахована грошовим переказом через державний Ощадбанк, а пенсіонерам виплатить Пенсійний фонд одночасно з пенсією.

ГАЛИНА ПЕТРІВНА

Я отримую пенсію на картку. Як у березні зможу отримати субсидію?

Тепл ☺

Кошти для оплати комунальних платежів надійдуть разом з вашою пенсією.

ГАЛИНА ПЕТРІВНА

А моя свха в селі немає пенсійної картки. Їй субсидію як перерахують?

Тепл ☺

Їй разом з пенсією субсидію принесе поштар.

ГАЛИНА ПЕТРІВНА

А ті, хто ще не на пенсії, як зможуть отримати монетизовану субсидію?

Тепл ☺

Їм Ощадбанк доставить грошовим переказом «Швидка копія». Гроші видаватимуть з 12 числа кожного місяця за пред'явленням паспорта.

СУБСИДІЯ - ЦЕ ДОПОМОГА ДЕРЖАВИ ДЛЯ ОПЛАТИ КОМУНАЛКИ!

Увага! Одночасно із початком виплати субсидій «живими» грошима уряд скоротив максимальний термін прострочення заборгованості з оплати комунальних послуг із двох до одного місяця. Винятком буде ситуація, коли Мінсоцполітики, у підпорядкуванні якого нині є усі розрахунки із субсидіями, не забезпечило їх виплату. При цьому правила надання житлових субсидій не змінюються. Розмір допомоги й надалі залежатиме лише від двох факторів — розміру витрат на комунальні послуги та доходів громадян.

Особистості.
Ігор Войтович

4

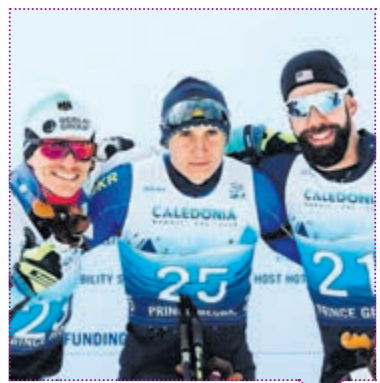
У їхніх серцях
жила Україна

8

Інтернаціональний
«борг»

9-10

Тарас Радь —
чемпіон світу!

11

Українці по-мирають через
неправильне харчування

14

Акценти

Глава держави: «Президента і парламент України обиратиме український народ, а не Путін»

Петро Порошенко наголосив на важливості ухвалення змін до Конституції щодо членства України в ЄС та НАТО. Відповідний закон він підписав 19 лютого на спеціальному засіданні Верховної Ради у зв'язку з п'ятою річницею з початку збройної агресії РФ проти України.

«Це ще один крок, який зробить реформи не-зворотними. Закон стане на сторожі оборони нашої шляхи. Щоправда, у Кремля залишається остання надія. На фронті, він знає, йому перемог не бачити. Щодо української влади він вже не має ніяких ілюзій і закликає: будь-хто, аби не Порошенко. Не дочекається, — зауважив Глава держави. — У Кремлі вважають, що повернуть старі часи і Путін буде вирішувати, хто має бути Президентом України. Путін неодноразово заявляв про те, що Росія має свою думку з цього приводу, яку вона буде захищати. Росія нама-гається втручатися у наші вибори так само, як

вона це робила на виборах в європейських країнах і в США. Проте чим ближче до виборів, тим зрозуміліше стає, що Президента і парламент обиратиме не Путін, а український народ. Я сподіваюсь, він дуже розчарує президента країни-агресора».

Петро Порошенко наголосив, що Україна прагне в НАТО, бо це є питанням безпеки: «І не лише безпека на фронті, а безпека всередині країни». Глава держави впевнений, що завдяки співпраці стане безпечніше на вулицях, адже стандарти НАТО включають ефективну роботу поліції, Служби безпеки.

Окремо Президент акцентував на цінностях Європейського Союзу — верховенство права, демократія, свобода слова і вільні демократичні вибори, а також високий рівень життя. «Подивіться, як живуть країни-члени ЄС і як — країни, що перебувають в російській сфері інтересів. Порівняйте, як живуть окупований Донбас, Придністров'я, Осетія і Абхазія. Ми маємо рухатись до ЄС», — переконаний Петро Порошенко, зауваживши, що Україна має стати регіональним лідером, державою вільних, заможних, щасливих людей.

Офіційне | Колегія РДА

Пріоритети діяльності — економічне зростання району та підвищення реальних доходів громадян

Доповідаючи про проект програми соціально-економічного та культурного розвитку Тернопільського району на 2019 рік, начальник відділу економічного та агропромислового розвитку і торгівлі РДА Володимир Заверуха наголосив, що документ базується на аналізі соціально-економічної ситуації, що склалася у попередні роки, прогнозах, які враховують стан розвитку провідних галузей господарства району, а також зовнішніх та внутрішніх чинників. Програма визначає цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку району на 2019 рік, а також комплекс заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реформування реального сектору економіки та соціальної сфери, забезпечення економічної стабільності, підтримку найуразливіших верств населення, недопущення стрімкого зростання рівня безробіття, створення умов для економічного зростання та підвищення реальних доходів громадян.

Згідно з рейтинговою оцінкою результатів діяльності, серед районів області саме Тернопільський район чотири роки поспіль впевнено лідирує, — зауважив Володимир Заверуха. — Докладно якнайбільше зусилля, щоб і цього року бути першими».

Про виконання бюджету Тернопільського району та районного бюджету за 2018 рік інформувала начальниця фінансового управління РДА Ольга Казимирів. Як зазначила Ольга Борисівна, обсяг зведеного бюджету Тернопільського району за 2018 рік за доходами загального та спеціального фондів становить 611879,6 тис. грн, а за видатками — 607823,8 тис. грн.

До загального фонду зведеного бюджету Тернопільського району надійшло 163297,7 тис. грн

19 лютого відбулося засідання колегії Тернопільської РДА, яку провів голова Олександр Похилий. У роботі взяв участь голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, члени райдержадміністрації, сільські, селищні голови, бухгалтери сільських, селищних рад, відповідальні за військовий облік працівники сільських, селищних рад, керівники відділів, управлінь районної державної адміністрації, районної ради, представники районної газети «Подільське слово» та редакційно-видавничого комплексу «Джерело». Розгляд колегії винесено районної проєкції «Подільське слово» та редакційно-видавничого комплексу «Джерело» розгляду Тернопільського району на 2019 рік, про виконання бюджету Тернопільського району та районного бюджету за 2018 рік; про організацію роботи зі зверненнями громадян; про підсумки призову на строкову військову службу і відбору кандидатів на військову службу за контрактом у 2018 році та завдання на 2019 рік; про проблемні питання з виконання рішень судів щодо стягнення аліментів; про монетизацію субсидій.

власних доходів, уточнений план (154498,7 тис. грн) виконано на 105,7 відсотка, одержано понад 8799,0 тис. грн. У бюджеті виконано місцевих доходів досягнуто пріоритет надходжень до загального фонду, відносно 2017 року, на 27426,3 тис. грн., або на 20,2 відсотка.

За звітний період бюджет району отримав 434247,7 тис. грн міжбюджетних трансфертів з державного та місцевих бюджетів. Це — дотації та субвенції (освітня, медична, соціальні субвенції на надання пільг, субсидій, допомоги населенню, субвенція на соціально-економічний розвиток регіонів, на відшкодування вартості лікарських засобів та інші).

До районного бюджету надійшло власних доходів 95794,5 тис. грн, з яких по загальному фонду — 90730,2 тис. грн та спеціальному фонду — 5064,3 тис. грн. Виконання планових обсягів загального фонду становить 103,8 відсотка, одержано понад план 3345,6 тис. грн. Порівняно з 2017 роком, надходження до районного бюджету збільшилися на 20062,9 тис. грн, або на 28,4 відсотка. Від 18 сільських, селищних рад і Байковецької та Великогаївської об'єднаних територіальних громад в районний бюджет надійшло іншої субвенції в сумі 5288,4 тис. грн.

Про організацію роботи зі зверненнями громадян та щодо їх особистого прийому у 2018

році доповідала заступник керівника апарату, начальник відділу загального діловодства та мікротіла. «Протягом 2018 року до районної державної адміністрації надійшло 450 звернень, що на 95 більше, ніж за аналогічний період минулого року, — сказала Світлана Миколаївна. — В тому числі, від обласної державної адміністрації надійшло 59 звернень, на урядову «гарячу лінію» — 134 звернення, на які було надано обґрунтовані відповіді. Як свідчить проведений моніторинг звернень, протягом 2018 року пріоритетними залишаються земельні питання, питання соціального захисту, комунального господарства й транспорту».

Про підсумки призову на строкову військову службу і відбору кандидатів у 2018 році та завдання на 2019 рік інформував військовий комісар Тернопільського об'єднаного міського військового комісаріату підполковник Сергій Данилюк. Як зазначив доповідач, наряд на відправку навесні 2018 року на строкову військову службу для Тернопільського об'єднаного міського військового комісаріату становив 72 особи (для Тернопільського району — 21), а на осінь — 93 особи (для району — 13). Тернопільський район на 100% виконав план відправок юнаків на строкову військову службу до лав українського війська. Добре у цьому на-

прямку працювали у Великогаївській ОТГ, Чернелево-Руській, Петриківській та Мар'янівській сільських радах. Минулого року укладено контрактів на 43 особи на посади рядового, сержантського та старшинського складу. Планове завдання виконано лише на 91,25%.

Сергій Данилюк нагадав, що об'єднаному міському військовому комісаріату проходять приписку до призовних дільниць та отримують приписне посвідчення юнаки 2002 року народження. «Приписне посвідчення — це важливий військовий обліковий документ громадянина перед службою у Збройних силах України, — сказав військовий комісар Тернопільського об'єднаного міського військового комісаріату. — Щороку упродовж січня-березня триває процес приписки громадян до призовних дільниць. Після 31 березня вже ніхто не зможе отримати приписне посвідчення. Тож юнаки, які будуть мати бажання вступити, приміром, до вишу, доведеться чекати наступного року. Тому прохання до сільських і селищних голів, відповідальних за військовий облік працівників сільських, селищних рад донести цю інформацію до усіх мешканців Тернопільського району».

Проблемні питання з виконання рішень судів щодо стягнення

аліментів на території Тернопільського району окреслив заступник начальника головного територіального управління юстиції з питань державної виконавчої служби — начальник управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Тернопільській області Андрій Хічій. Як зазначив Андрій Миконович, виконання судових рішень про стягнення аліментів є доволі актуальним. Більшість боржників, вважають, що якщо вони офіційно не працюють, не мають майна та грошових коштів, то можуть ухилитися від виконання судового рішення про стягнення аліментів. Такі дії боржників призводять до чималої заборгованості зі сплати аліментів. Єдиний вплив на злісних неплатників аліментів — суспільно-корисні роботи на території сільських рад, проте ні в одному із сільських бюджетів району, за винятком Смишовецького (10 000 гривень), коштів на це не передбачено. Нині виконавча служба уклала договори про співпрацю з центром зайнятості та управлінням праці ОДА, що дасть можливість зменшити заборгованість із виплати аліментів. Бо державна виконавча служба Головного територіального управління юстиції у Тернопільській області зможе направляти осіб-боржників до центрів зайнятості, які сприятимуть їх працевлаштуванню.

Начальник Тернопільського міськрайонного відділу філії державної установи «Центр пробації» в Тернопільській області підполковник внутрішньої служби Оксана Королішин інформувала про перелік населених пунктів району, на території яких будуть відбувати суспільно-корисні роботи засуджені до покарання у вигляді громадських робіт та адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт.

Про монетизацію субсидій інформувала начальниця управління соціального захисту РДА Сергій Мандзюк. Як повідомив доповідач, уже в березні цього року стартує ще одна модель монетизації субсидій — «живі» гроші для розрахунків до комунальних служб виплачуватимуть безпосередньо одержувачам субсидій. Детальніше роз'яснення читайте в матеріалі «Субсидії готівкою» на стор. 1.

Галина ЮРСА — ТРП «Джерело». Фото автора.

Наші гроші

Президент України: «Понад 11 млрд грн від розмитнення «євроблях» будуть спрямовані на індексацію пенсій»

Петро Порошенко під час робочої поїздки до Івано-Франківської області наголосив, що держава має робити все задля забезпечення найвразливіших верств населення, зокрема пенсіонерів. Він зазначив, що для цього використовують усі можливі інструменти.

Як один із прикладів Глава держави назвав рішення про спрямування коштів від розмитнення так званих «євроблях» до Пенсійного фонду, що дає можливість провести індексацію пенсій.

Президент нагадав про труднощі, які виникли із вирішенням питання щодо розмитнення автомобілів на європейських номерах, що були ввезені в Україну із порушенням митного та податкового законодавства. «Нам тоді сказали: ви не зберете навіть одного мі-

льярда. Ніхто не буде розмитнювати», — зауважив він.

«Знаєте, яка ситуація тепер? Уже більше 200 тисяч автомобілів розмитнено, а до Пенсійного фонду надійшло 11 мільярдів гривень. Так треба працювати, — наголосив Петро Порошенко. — Ці 11 мільярдів маємо спрямувати на індексацію пенсій тим, хто має найменші пенсії, на рівні мінімальної. Бо ті, хто отримує мінімальну пенсію, ні в 2015 році, ні в 2016 році індексації не отримали, бо всі кошти йшли на армію».

Перерахунки пенсій у 2019 році

Цьоріч, як і попередніми роками, будуть здійснені перерахунки пенсій.

З 1 січня 2019 року Пенсійний фонд вже здійснив перерахунок мінімального розміру пенсії за віком для осіб, які досягли 65-річного віку. За наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється в розмірі 40 відсотків мінімальної заробітної плати, визначеної Законом про Державний бюджет України на відповідний рік, але не менше прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

Відповідно до ч.2 ст.28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», мінімальний розмір пенсії за віком для таких пенсіонерів становить 40% мінімальної заробітної плати, тобто 1669,20 грн (4173,00 x 40%).

тимуть тим пенсіонерам, яким виповнюватиметься 65 років.

З 1 березня 2019 року буде проведено автоматично інфляційні зростання зарплат в країні, тобто осучаснення пенсій.

Формула перерахунку залишається незмінною. Її застосовували для осучаснення пенсій у жовтні 2017 року. За нею розраховують новопризначені й автоматично переглядатимуть наявні пенсії щороку.

Розмір пенсії = Сз x ІКЗ x Кс, де:

– Сз – розмір середньої заробітної плати в Україні за 3 роки перед зверненням за призначенням пенсії;

– ІКЗ – індивідуальний коефіцієнт заробітної плати;

– Кс – коефіцієнт страхового стажу, який дорівнює множині кількості місяців стажу і вартості одного року страхового стажу.

«Тобто, ця формула враховує стаж (роки сплати соціальних внесків), рівень заробітної плати, яку отримував пенсіонер, і рівень середньої зарплати в країні — спеціальний показник для розрахунку пенсійних виплат, — каже Тетяна Григорівна. — І саме цей показник буде тепер щорічно збільшуватись, а отже, і збільшуватиметься розмір пенсії».

Під час проведення перерахунку з березня 2019 року показник середньої заробітної плати в Україні, який враховано для обчислення пенсії, — 3764,40 грн — збільшиться на відповідний коефіцієнт, який буде затверджено Постановою Кабінету Міністрів

України уже найближчим часом. Розмір збільшення пенсії буде у кожного пенсіонера індивідуальний і залежить від тривалості стажу та величини відтворюваності в період роботи заробітної плати.

З 1 квітня буде проведено перерахунок пенсій особам, які після призначення пенсії або попереднього перерахунку продовжували працювати і станом на 1 березня набували не менше як 2 роки стажу. У цьому випадку дорахується додатково напрацьований стаж, відповідно, збільшиться і розмір пенсії. У разі доцільності, буде враховано і заробітну плату за цей же період.

Мінімальні пенсії будуть перераховані також у зв'язку зі зростанням в 2019 році прожиткового мінімуму — від 1 липня (з 1497 грн до 1564 грн) та 1 грудня (з 1564 грн до 1638 грн). «Вже з липня літні люди будуть отримувати не менше 1564 грн щомісяця, а з грудня мінімальна пенсія становитиме 1638 грн», — каже Тетяна Глух.

Важливо! Перерахунки будуть проведено автоматично та не потребують особистих звернень пенсіонерів до Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області.

Як прокоментувала начальниця Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області Тетяна Григорівна Глух, у січні ця категорія пенсіонерів вже отримала підвищені пенсії, а впродовж року такий перерахунок проводи-

На часі

СБУ закликає тернополян бути пильними

Перед проведенням майбутніх виборів Президента України СБУ закликає жителів і гостей Тернопільщини бути уважними й обережними.

Для недопущення спроб дестабілізації громадського порядку та протидії розвідувально-підривній діяльності ворожих спецслужб просимо громадян інформувати правоохоронців щодо наступних протиправних проявів:

– підготовку до скоєння терористичних актів, посягання на життя державного чи громадського діяча, а також суб'єктів виборчого процесу;

– факти посягання на суб'єктів виборчого процесу, виборчі штаби, окружні чи дільничні виборчі комісії;

– злочини встановлені в статтях 157-160 Кримінального кодексу України.

У разі отримання такої інформації просимо негайно телефонувати на номер «гарячої лінії» управління СБУ в Тернопільській області (0352) 52-90-00, або скористатися електронною скринькою usbu_ter@ssu.gov.ua.

Уся отримана інформація буде ретельно перевірена. Конфіденційність гарантується.

Сектор взаємодії зі ЗМІ та громадськістю
УСБУ в Тернопільській області.

Новини | Коротко про актуальне

Президент України Петро Порошенко, звертаючись з промовою до Генеральної асамблеї ООН у рамках спеціальних дебатів «Про ситуацію в тимчасово окупованих територіях України», зазначив, що варто подумати про позбавлення Росії права вето щонайменше у питаннях її агресії проти України. Він додав, що, вдавшись до військової агресії проти України, Росія порушила всі можливі основоположні норми і принципи міжнародного права, включаючи Статут ООН, який, зокрема, доручає членам Ради Безпеки підтримувати міжнародний мир і безпеку, а не розв'язувати конфлікти у всьому світі.

Національне антикорупційне бюро України знайшло прояви української корупції у 65 країнах світу. «Українська корупція звертатися по допомогу до правоохоронців Латвії, Кіпру, Великої Британії, Німеччини та Швейцарії», — наголосили в НАБУ. Зокрема, в повідомленні зазначається, що НАБУ надіслало до компетентних органів інших держав майже півтисячі запитів про міжнародну правову допомогу. Як пояснюють в НАБУ, потреба у міжнародній комунікації зумовлена тим, що більшість корупційних схем пов'язані із діяльністю державних підприємств та реалізацією національних проектів. У подальшому організатори схем легалізують ці кошти та витрачають їх на власні потреби, в тому числі для фінансування політичних проектів.

Конфісковані в злочинній організації часів экс-президента Віктора Януковича кошти у сумі 1,47 млрд грн найближчим часом надійдуть до держбюджету та будуть спрямовані на потреби армії. Про це повідомив генпрокурор Юрій Луценко. За його словами, армія «отримає нові ракети, ПТУРСи, бронемашини, системи управління вогню держкордону».

Російські спецслужби планували осквернення 20 храмів Української православної церкви Московського патріархату, а також нанесення тілесних ушкоджень, навіть убивства представників духовенства УПЦ МП в Україні.

Про це сказав у понеділок на брифінгу голова СБУ Василь Грицак. За його словами, цим планом передбачалося також розсилання, у тому числі з фейкових акаунтів, електронних повідомлень нібито від імені патріотичних проукраїнських сил з погрозами фізичною розправою на адреси авторитетних церковних діячів. За задумом російських спецслужб, розглядалися і питання нанесення тілесних ушкоджень, можливо, і вбивств відомих представників духовенства УПЦ Московського патріархату.

Кабінет Міністрів України на засіданні у середу, 20 лютого, схвалив черговий пакет рішень, спрямованих на підтримку та соціальну допомогу родинам Героїв Небесної сотні. Вони стосуються, серед іншого, заходів психологічної реабілітації та забезпечення житлом родин Героїв. Коментуючи це рішення, Глава Уряду наголосив: «Ми у постійному діалозі з громадськими організаціями. Ми пам'ятаємо, що маємо забезпечити підтримку родини. Наразі надаємо 25 млн на закупівлю квартир для родин Героїв. Вони самі визначають, де і за якою ціною купувати».

Влада врегулює бізнесу, що полюбить дрібнитися на ФОП. На сайті Міністерства соціальної політики оприлюднили законопроект щодо заторони використання цивільно-правових відносин між компанією та фізичною особою-підприємцем, замість найму такої людини на роботу. Прибічники змін стверджують, що багато громадян скаржаться: роботодавці, мовляв, змушують їх укладати цивільно-правові договори, хоча де-факто вони працюють на умовах трудового договору. Як наслідок, лікарня не отримують збереження місяця роботи, посади і середньої зарплати на час виконання державних або громадських обов'язків, гарантій з охорони материнства і так далі.

У проекті нових змін до ДБН щодо автостоянок пропонується дозволити розміщувати парковки на експлуатованих покривлях громадських будівель і споруд. Виняток становлять соціальні заклади — дитячі садки, школи та корпуси закладів охорони здоров'я з палатами. «Нестача парко-місць, особливо, у великих містах, — це одвічна проблема. І не тільки в Україні, а й для багатьох інших країн Європи та світу. Для її вирішення будують багатоповерхові та підземні паркінги, проєктують автоматизовані та перехоплюючі стоянки, але все одно машино-місць не вистачає. Виходом із цієї ситуації можуть стати паркінги на експлуатованих дахах громадських будинків. Тобто на тих покривлях, які пристосовані для різного господарчого використання», — повідомив заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Лев Парцхаладзе.

Мін'юст допоможе українцям судитися з недобросовісними постачальниками послуг. У випадку погроз конфіскацією квартири за несплату комунальних послуг міністр юстиції Павло Петренко задесь звертатися по допомогу до центрів безоплатної правової допомоги Міністерства юстиції України. «І якщо хтось, не дай Боже, з таких от об'єктів чи якихось теплопостачальників до вас пришло вимогу про нібито конфіскацію вашої квартири, ви приходите до нас, до системи безоплатної правової допомоги Міністерства юстиції, і ми кожного з вас захистимо безкоштовно в суді», — сказав Петренко. Він наголосив, що «ситуації, коли у вас хтось щось забере, не може бути в принципі». Петренко також нагадав, що нині по всій території України функціонують 550 центрів безоплатної правової допомоги.

14 лютого 2019 року відбулася акція Міністерства юстиції України «Кохання поза часом 2019». За даними Головного територіального управління юстиції у Тернопільській області у відділах учасників акції: Бережанському, Борщівському, Гусятинському, Тербовлянському районних та Тернопільському міськрайонному відділах ДРАЦС впродовж Дня закоханих зареєстровано 74 шлюби, 3 ювілейних весілля та житлово-комунального господарства України Лев Парцхаладзе.

Особистості

Ігор ВОЙТОВИЧ:

«Сутність сприйняття життя —
не зупинятися, наполегливо йти вперед!»

Біографічна довідка

Ігор Романович Войтович народився у місті Тернопіль 30 січня 1952 року. Закінчив міську загальноосвітню школу №1 та музичну школу по класу «Акордеон», Чортківське медичне училище. Проходив військову службу в Західному військовому окрузі в артилерійській бригаді, де здобув спеціальність водія. Під час служби грав у духову оркестру та виконував обов'язки фельдшера санітарної служби полку. Після успішного закінчення підготовки курсу вступив на перший курс Тернопільського медичного інституту, який закінчив у 1980 році. Опісля 8 років працював у Березнівській центральній районній лікарні Рівненської області спочатку лікарем-візіопульмонологом, потім — заступником головного лікаря з лікувальної роботи. З 1988 року і донині — заступник головного лікаря Тернопільського району, а після реорганізації Тернопільського районного територіального об'єднання — заступник головного лікаря комунально-некомерційного підприємства Тернопільської районної ради «Тернопільська центральна районна лікарня».

— Ігоре Романовичу, у Тернопільському районі та за його межами вас шанують як хорошого лікаря, авторитетного організатора роботи медичної галузі краю. А нещодавно вашу працю високо оцінила держава, нагородивши Грамотою Верховної Ради України за багаторічну сумлінну працю та впровадження медичної реформи у Тернопільському районі. Знаю нагородження, яка була з повагою до вас виражена такими словами: «Ця людина справді гідна найвищих нагород!» Дозвольте собі від імені всіх читачів газети «Подільське слово», жителів Тернопільського району ще раз привітати вас із заслуженою нагородою та побажати частя і подальших успіхів.

ли пацієнта у медичному закладі, чи є тут елементарна лавочка, щоб перечекати, відпочити, чи європейські відремонтований кабінет лікаря, чи є тут той самий туалет, WFI, чи усміхається до пацієнта лікар. Це все коштує набагато дешевше, ніж сучасне обладнання, якого, дякуючи державі та місцевій владі, в особі голови РДА Олександра Похалюка, голови районної ради Андрія Галайта, депутатів районної ради, маємо достатньо, але ціниться набагато вище.

Вважаю реформу медичної галузі, яку проводить держава, невідворотною. Процесу вже не зупинити. А якщо, не приведи, Господи, таке станеться, то це буде крах. Якщо це доведеться, але це змінювати, то треба вже буде починати з нуля...

перед усіма нашими спортсменами. Нині я не уявляю свого життя без фізкультури. Займаюся довіч ради. Це збереже вас у тонусі, дасть сили, здоров'я, впевненості, оптимізму!

— А що для вас козацтво? Знаю, що берете активну участь у цьому русі, їздите на ради, посідаєте високу сходинку в козацькій ієрархії.

— Вважаю, що кожен новонароджений український хлопчик — козак, дівчинка — берегиня. Козак — це той, хто оберігає землю і небо над собою. Мое основне завдання — розбудити це в тих, у кого дремає чистий козацький дух. Козацтво для мене — це не просто рух, ради, ієрархія, як ви казали, це — слава історія як першопочаток та сьогодення, як гідне продовження того, що було у минулому. Це усвідомлення того, що ми — велика нація з тисячолітньою історією. Козак ніколи не був та не буде робом з Козаків. Герої УПА — гідні продовжувачі славної справи козаків, тому на Великій Раді Українського Козацтва, яка відбулася в Києві в 1997 році, тернопільські козаки були одягнуті в однострої вояків УПА...

— Глибоко зворушений і щиро дякую, проте це не моя особиста заслуга, а всього колективу медиків Тернопільського району праця. З багатьма з них разом у 1991 році заклали перший камінь під районну лікарню на вулиці Острозького у місті Тернопіль, поступово придбали новітнє медичне обладнання. Добрим та вдячним словом згадую нині усіх медиків, які свого часу почили цю благородну справу, хто сьогодні на пенсії або вже, на жаль, відійшов у засвіти. Усі вони заклали добрий початок та гідне продовження. Завдяки чому ми не на порожньому місці маємо можливість впровадити у життя медичну реформу.

— У чому, на вашу думку, основна суть цієї реформи?

— Повірте, не у просторах, оснащених новітнім обладнанням амбулаторій, компетентних медичних працівників. Усе це у нас є та поступово буде ще більше і краще. Основна проблема — ставлення держави, лікарів та пацієнта. У центрі реформи — людина, яка звернулася у медичний заклад по допомогу. Поки цього не усвідомлять лікарі та пацієнти, зокрема, доти реформа не буде приносити бажаного ефекту. Коли чув виступ, що медицина — це служба сервісу, то на початках ставився до цього з певним скепсисом: який же це сервіс, це — допомога. Але в умовах ринкових відносин, медичної реформи усвідомив, що це дійсно сервіс. Важливо, як зустрі-

— Щодо держави, влади — зрозуміло, а як має змінитися сам пацієнт?

— Він має бути обізнаний з суттю медичної реформи, насамперед — усвідомити, що саме він дає лікарям роботу та зарплату. Пацієнт має твердо знати, що сьогодні на первинній нівелі медико-санітарної допомоги для нього всі послуги безкоштовні. Нині проходить реформування вторинної ланки. З часом і оплату за перебування пацієнта у лікарні, придбання ліків та інше візьме на себе держава. І найголовніше — пацієнт мусить розуміти, що не лікар, а саме він має дбати про своє здоров'я: займатися фізкультурою, правильно харчуватися, працювати, відпочивати, бути оптимістом, незважаючи на реалії. Здоров'я людини — це не лише спокій та добробут її родини, це — могутність нації.

— А ви займаєтеся фізкультурою?

— Мое життєве кредо — *Dinamico est vita*, що з латинської перекладається «Рух — це життя». Я пройшов через спорт, починав з ігрових видів — легка атлетика, волейбол, баскетбол, бокс, важка атлетика, навіть те, що нині називають бодіблінг. Свого часу (1966-1967 рр.) грав у дублі за тернопільську футбольну команду «Авангард», яка вийшла до класу «Б» у колишньому СРСР. Серйозно мріяв пов'язати з цим своє життя. Хоч усвідомлював, що спорт — професія не з сьомим потом, а з дванадцятим. Це дуже важкий хліб, за що схилию голову

кі, навіть дуже сильні та успішні чоловіки, що саме вони — це щось вагомим, основним. Без того, підтримує мудра жінка, чоловіки ніколи не реалізуються, їхнє життя не матиме мети та сенсу.

— Знаю, що вам неодноразово пропонували багато вищ посади у медицині та владі. Чому ви відмовилися? Боїтесь владної відповідальності?

— Зовсім ні. Не боюся відповідальності чи більшого багажу обов'язків та роботи. Але вважаю, що реформа — молода, і її повинні втілювати молоді. У них свідомість прогресивніша, з ними реформи відбуватимуться набагато швидше. Я ж готовий тим на посади, чи без них віддати свій рокарічний досвідом, допомагати.

— Ви у свій час були депутатом Тернопільської районної ради.

— Так, минулого скликання. Це дало мені змогу брати активну участь не лише в розробці медичних програм, але й разом із депутатами вирішувати інші доленосні проблеми краю. У районі було прийнято комплексну програму «Здоров'я населення Тернопілля» на 2017-2021 роки, у розробці якої я так само брав участь як медик. Вона містить 14 розділів, які стосуються, зокрема, репродуктивного здоров'я, здоров'я матері та дитини, ендокринології, протидії онкології, туберкульозу, СНІДу, тощо. На реалізацію програми з бюджету Тернопільського району було спрямовано майже 9 мільйонів гривень, що дало змогу багато зробити для поліпшення здоров'я пацієнтів.

— Ігоре Романовичу, мрія — дуже болюча річ. Мріють діти, молоді, юні. А чи мріють такі поважні люди, як ви?

— Мріють ще більше! Мрію і роблю все для того, щоб моя родина жила у мирі та добрі, щоб діти не схибили зі стезі правди.

— Ви гарно назвали жінок берегинями...

— Так, це ті, заради кого живуть, досягають успіхів, йдуть на подвиги, сміливі вчинки. Кожна справжня жінка, на мою думку, — це не офіцер у спідниці, а створіння ніжне, слабке. Таких люблять, з такими одружуються, народжують та виховують дітей. Але даремно думає дея-

Мрію, щоб мій онук Ігор, який нині навчається на п'ятому курсі Тернопільського медичного університету, гідно продовжив справу мого життя. Мрію, щоб кожна українська людина була задоволена медициною так, як у Євросоюзі.

Спількувалася Галина ЮРСА.

Фото з особистого архіву Ігоря Войтовича.

Лікарі застерігають

Упевніться, що з вашою дитиною все добре

15 лютого — Міжнародний день дітей, хворих на рак. І хоча словосполучення «дітей онкологія» здається зовсім неприродним, статистика не припиняє лякати: наша держава перебуває на 5 місці у Європі за рівнем дитячої смертності від раку.

У Європі ж дітей рятують у 7 з 10 випадків. Найчастіше у дітей, як в Україні, так і в світі, діагностують пухлини нирок, нейробластоми, лейкемію, рак кісток, пухлини головного мозку.

Які симптоми мають стати першими «дзвіночками» для батьків і чи можливо вберегтися від раку — розповідає Богдана Корчинська, лікар-педіатр Тернопільського районного центру первинної медико-санітарної допомоги.

— Часто рак у дітей діагностують на критичних стадіях і нерідко — випадково. Чому так відбувається?

— Справді, більша частина дітей потрапляє до лікарів із давніми процесами. Мабуть, це відбувається тому, що батьки часто відмовляються від профілактичних оглядів і щеплень. Адаже якщо дитина постійно під наглядом педіатра чи сімейного лікаря, шанс не пропустити рак на ранній стадії значно зростає. А нерідко буває по-іншому: батьки приводять дитину до лікаря у 12 років із четвертою стадією онкології.

Варто навести статистику: якщо дитина потрапила до фахівців із першою стадією захворювання, шанс на виживання становить 90% відсотків, з другою стадією — 80%, третьою — 50%, четвертою — лише 15%. Якщо на першій стадії іноді достатньо видалити пухлину хірургічно і дитина вже через два тижні буде вдома, то лікування на четвертій стадії триває роками. Та й економічний момент має значення. Якщо хворобу виявити на першій стадії, на лікування потрібна одна сума коштів, на четвертій — вартість лікування може сягати 200 тисяч євро. Тобто, є сенс витратити цю суму грошей і один раз на півроку зробити УЗД, аналіз крові, рентген.

— Чи можливо помітити рак без візиту у лікаря? Які симптоми мають насторожити батьків?

— У боротьбі з онкологічними захворюваннями дуже важливо якомога раніше виявити його симптоми. Діагноз підтверджується тільки після спеціальних медичних обстежень, але перші «дзвіночки»

можуть почути батьки, звертаючи увагу на зміни в організмі і поведінці своєї дитини:

- поява на тілі синців невідомого походження, зокрема на таких ділянках тіла, якими складно вдаватися;
- асиметрія частини тіла — ніг, обличчя; це може означати ріст пухлини;
- пухлина на якійсь ділянці тіла;
- регулярне підвищення температури без видимих причин;
- різке схуднення, пітливість, блідість;
- сильні кровотечі навіть за найменших подрапин і порізів;
- швидка зміна півданисті, вередливості, головний біль і ранкова блювота протягом тижня-двох;
- порушення ходи, особливо це помітно, якщо дитина вже навчилася впевнено ходити;
- загальна слабкість, вольність, стійке зниження апетиту, блювання, біль у кістках;
- збільшення розмірів живота, зміна кольору випорожнення, періодичний біль у животі;
- безболісне збільшення одного або двох лімфовузлів (дво- або одностороннє), бліда шкіра і слизові;
- будь-які патологічні виділення (кров, гній, слиз і т. п. у калі, сечі, блювотинні);
- порушення функції будь-якого органу (наприклад, кульгання при ураженні кісток і суглобів);
- раптова втрата свідомості.

Насторожити має наявність невідомого походження плям, родимок, висипки; зниження гостроти зору, судомки.

— Чи відомі причини виникнення раку у дітей?

— Природа дитячої онкології здебільшого пов'язана з генетикою. У дітей, на відміну від дорослих, причина раку доведена майже стовідсотково. Вони хворіють на рак не тому, що курять, вживають наркотики чи працюють на шкідливому виробництві. Дитяча онкогенетичних збоїв чи мутації. Майбутні батьки не замислюються, що буде з генами їхніх дітей, якщо вони ведуть аморальний спосіб життя. Генетичний збій у дитини виникає внаслідок передачі батьками. Також хтось із батьків цей генетичний збій міг отримати спадково від діда і баби, а дід від прадіда. У багатьох хворих дітей патологія спостерігалась у сім'ї — бабуся померла від раку, батько хворів на рак і т.д.

Також факторами, що сприяють розвитку раку у дитини, є: надлишок ультрафіолетових променів (сонячна радіація); пасивне куріння; нездорова їжа (смажені, жирні та копчені страви, недостатнє надходження в організм дитини вітамінів, клітковини і мікроелементів); медикаментозне тривале лікування; вірусна інфекція.

— Як уберегти дитину? Чи існує профілактика дитячої онкології?

— Найкраща профілактика — бути насторожі. На жаль, таблетку, яку можна випити, щоб не виник рак, поки що не винайшли. Дитячі онкологічні захворювання складні у дитини конкретних скарг: малюкові важко описати свій стан. Виявити і діагностувати рак у дитини допоможе комплексне обстеження. І не лише в онколога, а й у рентгенолога, ендоскопіста, фахівця УЗД-діагностики, патоморфолога. Лікар призначить аналізи крові і сечі, комп'ютерну томографію, УЗД, спеціальні онкологічні тести.

Аби знизити ризик розвитку онкологічних захворювань у дітей, батькам слід:

- відмовитися від куріння або хоча б не палити в присутності дитини, оскільки в тютюновому диму містяться канцерогени, які надходять у кров під час пасивного вдихання і провокують ріст злоякісних клітин в організмі;
- обмежити в дитячому раціоні кількість жирів і збільшити — фруктів, овочів і зернових; ожиріння у дитини може призводити до розвитку онкологічних хвороб;
- стежити за фізичною активністю дитини; інтенсивна фізична діяльність протягом години мінімум 5 разів на тиждень — хороший засіб профілактики;
- вчасно лікувати вірусні інфекції і намагатися не допускати зараження; робити щеплення проти тих хвороб, для яких імунізація є єдиним можливим методом профілактики;
- проводити регулярні профілактичні огляди дитини у фахівців; уточнити у вашого сімейного лікаря або педіатра календарний план і обсяг профілактичних обстежень та вчасно виконувати його.

На жаль, всі про це знають, але мало хто дотримується.

Витратьте час і впевніться, що з вашою дитиною все добре. Вчасне обстеження і профілактика мають стати нормою життя.

Оголошення

До уваги власників автотранспорту

Тернопільська районна державна адміністрація (Організатор перевезень) оголошує конкурс на право здійснювати перевезення пасажирів на внутрішньорайонних автобусних маршрутах загального користування в звичайному режимі руху.

Перелік об'єктів конкурсу:

№ 3/п	№№ рейсів номер маршруту	Назва маршруту	Протяжність маршруту (км)	Час відправл. з пунктів		К-сть обор. рейс.	мін. к-сть авт.
				почат.	кінець.		
1.	15-4	Тернопіль-Ангелівка (Романівка)	21 (15)	6-30	19-40	6	2
2.	15-7/1	Тернопіль-Великі Гаї 1	7,5	6-25	18-10	10	2
3.	15-7/2	Тернопіль-Великі Гаї 2	7,5	6-20	18-45	1	2

Періодичність виконання — щоденно.

Умови конкурсу

Можливість перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування проводять відповідно до Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2008 р. №1081 (зі змінами), Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 №176 (зі змінами).

Відповідно до ст. 45 Закону України «Про автомобільний транспорт», у конкурсі на визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування можуть брати участь автомобільні перевізники, які мають ліцензію на той вид послуг, що виносять на конкурс, на законних підставах використовують у достатній кількості сертифіковані автобуси відповідного класу, відповідають вимогам, викладеним у статті 34 Закону України «Про автомобільний транспорт». Згідно з підпунктом 4 п.12 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2008 р. №1081 (зі змінами), достатня кількість транспортних засобів визначається як кількість автобусів, необхідних для виконання перевезень, та кількість резервних транспортних засобів, яка становить 10 відсотків необхідної кількості автобусів для виконання перевезень.

Для забезпечення належної якості та безпеки перевезень пасажирів на внутрішньорайонних автобусних маршрутах, згідно з Порядком визначення сполучень та режимів руху, затвердженого наказом Мінтрансз'язу України від 12 квітня 2007 р. №285, на маршрутах протяжністю до 150 км допускається використання автобусів категорій М2 (повна маса до 5 т) та М3 (повна маса більше 5 т). Для автобусів: на приміських маршрутах І, II, III. Автобуси, які надають для участі в конкурсі повинні пройти технічний огляд, що підтверджується протоколом перевірки технічного стану транспортного засобу.

Відповідно до ст. 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» та договору про виконання функцій робочого органу, до участі у конкурсі залучається філія «Тернопільський ДОНКК» УДП «Укрінтеравтосервіс» як робочий орган районного конкурсного комітету з організації та проведення конкурсів на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Відповідно до вимог підпункту 2 пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1001 «Про затвердження ліцензійних умов провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом» та абзацу 3 частини 3 статті 15 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» діючі ліцензії, які отримали ліцензію в період 2010-2015 рр. зобов'язані подати до Укртрансбезпеки певні форми відомостей, що додаються до заяви про отримання ліцензії (повного оновлення ліцензійної справи).

Згідно з статтею 15 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», ліцензіат зобов'язаний надавати органу ліцензування повідомлення про всі зміни даних у строк, встановлений ліцензійними умовами, але не пізніше одного місяця з дня настання таких змін.

Для участі в конкурсі на кожній об'єкт автобусу як маршруту перевозити щонайменше один транспортний засіб, пристосований для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а у разі відсутності такого — інформацію про відсутність та інвестиційний проект зобов'язання; забезпечувати роботу на об'єкті конкурсу, який включає приміські автобусні маршрути загального користування, транспортними засобами, пристосованими для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, в кількості до 35 відсотків загальної кількості автобусів до 31 грудня 2019 р. та до 50 відсотків — з 1 січня 2020 року; здійснювати тільки перевезення пасажирів згідно з чинним законодавством.

Перевезення громадян пільгових категорій згідно з чинним законодавством.

Дотримання трудового законодавства України, забезпечення належних умов праці.

Документи для участі у конкурсі приймають у закритому конверті з позначкою №1 та конверті з позначкою №2, який містить документи з інформацією про те, на який об'єкт конкурсу надає документи перевізник-претендент.

Документи на конкурс приймають до 28 лютого 2019 року включно з 9 год. до 17 год. за адресою: м. Тернопіль, вул. Галицька, 38, філія «Тернопільський ДОНКК» Українського державного підприємства по обслуговуванню іноземних та вітчизняних автотранспортних засобів «Укрінтеравтосервіс».

Увага! З питань розкладів рейсів та розкладів руху автобусів на маршруті, бланків документів для участі в конкурсі, а також за довідками звертайтеся телефонами: 52-15-79, 52-45-90, за адресою: м. Тернопіль, вул. Галицька, 38 щоденно в робочі дні з 9 год. до 17 год., філія «Тернопільський ДОНКК» Українського державного підприємства по обслуговуванню іноземних та вітчизняних автотранспортних засобів «Укрінтеравтосервіс» (Робочий орган конкурсного комітету) та 43-58-74, за адресою: м. Тернопіль, майдан Перемоги, 1, щоденно в робочі дні з 8 год. до 17 год. 15 хв., відділ розвитку інфраструктури та з питань цивільної захисту Тернопільської районної державної адміністрації.

Конкурс відбудеться 28 березня 2019 року о 10 год. в приміщенні Тернопільської районної державної адміністрації, каб. 310.

Плата за один внутрішньорайонний приміський автобусний маршрут, який виставляється на конкурс, становить 2200 грн.

Реквізити для перерахування коштів: філія «Тернопільський ДОНКК» УДП «Укрінтеравтосервіс», код 38758169 в ТБВВ АТ «Ощадбанк», МФО 338545, р/р 26003300625017.

Конкурсний комітет з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі Тернопільського району.

Офіційне

Вакцини та життєво важливі ліки відправлено в регіони

Завдяки розблокуванню роботи Міністерства охорони здоров'я України вже підписано накази щодо розподілу вакцин проти поліомієліту, кору, паротиту і краснухи — найближчим часом вони будуть доправлені в медзаклади. Також у регіони відправляються ліки за більш ніж 10 напрямками державних закупівель. Серед них — препарати для дітей і дорослих онкохворих, пацієнтів, що хворіють на гепатити, мукополісахаридоз, гемофілію, серцево-судинні захворювання.

У регіони пойдуть 390 тисяч доз вакцини КПК — проти кору, паротиту і краснухи. Без урахування цієї кількості вакцин, станом на 1 лютого 2019 року в областях України було понад 1,2 млн доз вак-

цини. Також в області відправлять 954 тис. доз вакцини від поліомієліту (ОПВ). Підписані накази купівель «Дорослі ліки на онкологія» і «Дитяча онкологія». Важливо, що хворі на рак щитоподібної залози вчасно отримують радіофармацевтичні препарати, адже строк використання цих ліків дуже стислий. Максимальний термін придатності — 21 день. Ліки прибули в Україну ще минулого тижня і були готові для розвезення у лікарні.

Ліки для хворих на туберкульоз, вірусний гепатит та на орфанні захворювання (мукополісахаридоз) вже надійшли в Україну і наразі можуть бути надані пацієнтам.

Вітаємо!

Колектив Великоглибочецької сільської ради та депутатський корпус щиро вітають з днем народження сільського голову **Надію Іванівну ЗАРІВНУ**.

*Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Хай краплі бід, ні жалю, ні страждань,
Життя хай квітне, мов вишневий сад,
І кожен день усмінено радіє,
А доля подарує зорепад
Здоров'я, миру, успіхів й надії.*

Колектив працівників відділу освіти Тернопільської РДА та районної методичного кабінету щиро вітають з днем народження методиста **Лідію Максимівну МАРФУТ**, бухгалтера **Вікторію Олександрівну ЯЦУРУ** та юристконсультанта **Олега Володимировича ЧАПРАКА**.

*Нехай завжди вам всміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки,
Хай щастя й здоров'я не зрадить ніколи,
Хай збуваються мрії, бажання й думки.
Хай ладиться скрізь: на роботі, в родині,
Щоб радісний настрій у серці не згас,
Все світліє і гарне, що треба людині,
Нехай неодмінно приходять до вас!*

Щиро вітаємо з днем народження завдувача клубу с. Довжанка **Галину Миколаївну МИХАЙЛИШИН** та завдувача клубу с. Лучка **Марію Теодорівну ЯКИМЧУК**.

Нехай тепло й затишок завжди панують у вашому домі, хай сонячне світло зігріває в будь-яку погоду, а бажання здійснюються тільки-но ви про це подумаете! Здоров'я, щастя, достатку та Божої любові.
*Прийміть від душі наші щирі вітання,
Хай збудуться всі ваші плани й бажання!
Життя хай буде чудовою презентом,
Яскраві емоції, щасливі моменти.
Щоб лихо до хати дорого не знало,
А доля вам радість завжди дарувала!*

З повагою — працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури та районна організація профспілки працівників культури.

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народження соціального робітника с. Ступки **Марію Богданівну П'ЯТКІВСЬКУ**.

*Прийміть найкращі наші побажання,
Яскравих квітів незабутніх цвітів,
Нехай це добре, щире привітання
Звучить для Вас ще сотню літ.
Хай над Вами небо буде завжди чистим,
Радісно - на серці, повно-на столі,
Щоб були завжди Ви дужі та здорові,
А душею й серцем вічно молоді!*

Колектив Скоморхівської ЗОШ І-ІІІ ступенів щиро вітає з днем народження педагога-організатора **Тетяну МIRONІВНУ БАШНЯК**.

*Незабутні враження, щасливих подій,
Здійснення задумів, втілення мрій!
Хай прекрасним цвітом шлях життя
рясніє,
Справджується завжди запевітні мрії.
Хай палають в серці почуття високі,
А доля дарує повні щастям роки.*

Колектив Великоглибочецької ЗОШ І-ІІІ ступенів імені Ярослава Стецька вітає із 65-річчям технічного працівника **Галину Володимирівну ПАЦАКА**.

*Нехай летять собі літа,
Нам зупинити їх не вдасться.
Хай буде істина проста:
Чим більше літ, тим більше щастя.
Людської шани зичимо й тепла,
Достатку, злагоди в родині,
Журба щоб в безвість відійшла,
А радість жила в кожній днині.*

Колектив Тернопільської районної державної адміністрації щиро вітає з днем народження начальника відділу — головного бухгалтера відділу фінансово-господарського забезпечення апарату райдержадміністрації **Світлану Олександрівну МОРОЗ**.

*Всю доброту, яка існує в світі,
Всю радість, що живе серед людей,
Найкращі всі, що до вподоби квіти,
Даруєм Вам у цей святковий день.
Нехай Господь завжди у поміч буде,
А Мати Божою береже від зла,
Бажаєм Вам здоров'я, щастя й сили,
Радості земної і теплої.*

Іменинники КНП Тернопільської районної ради «Тернопільський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» — завідувач фінансово-господарського відділу АЗПСМ м. Тернополя **Галина Олегівна БОДНАР**, акушерка ФАП с. Плотича **Христина Сергіївна ВЕРЕТЯННА**, лікар-інтерн **Уляна Петрівна ГЕВКО**, реєстратор медичний **Леся Миколаївна ДЕЙНЕКА**, сестра медична АЗПСМ с. Великий Глибочок **Мар'яна Петрівна ДУДОК**, сестра медична АЗПСМ с. Настасів **Надія Михайлівна КУРІЦА**, молодша медична сестра **Світлана Петрівна СВОРІНЬ**, молодша медична сестра АЗПСМ с. Великі Бірки **Мирослава Степанівна СИДЯГА**.

*З днем народження вітаєм,
Від всього серця ми бажаєм,
Щастя, радості, добра,
Здоров'я, успіхів, тепла,
Благополуччя та достатку,
Щоб справи всі були в порядку,
Хай посміхається життя
Та буде кращим майбуття!*

Іменинники КНП Тернопільської районної ради «Тернопільська центральна районна лікарня» — виконавчач обов'язків головного лікаря **Іван Михайлович ТРАЧ**, сестра медична **Марія Іванівна ОЛЕНІНА**, лікар-отоларинголог дитячий **Андрій Павлович БРУТКО**, сестра медична анестезист **Марія Петрівна ГУЦАЛ**, технік зубний **Богдан Леонічч Воробець**, молодша медична сестра (санітарка палатна) **Марія Степанівна ЗАПОТОЧНА**, лікар приймального відділення **Людмила Миколаївна СЕРДЮК**.

*Із днем народження вітаєм!
Добра і радіощя вітаєм,
Здоров'я на усі літа,
Хай в серці квітне доброта.
Хай в небі сонце ніжно сяє,
Веселка барвами заграє,
Щебечуть слівом і грайливо
На життя довге й щасливе!*

Колектив Великоберезовицької селищної ради, депутатський корпус, члени виконавчого комітету вітають з днем народження депутата селищної ради **Михайла Корнелювича КРУШАНЬСЬКОГО**.

*Хай будуть з вами здоров'я та сила,
Хай доля буде ласкава і щира!
Щоб ніколи не знали Ви втоми!
Хай мир і злагода будуть у домі,
Хай Господь дарує надію й тепло,
На довгі літа, на щастя й добро!*

Колектив Буцнівської ЗОШ І-ІІІ ступенів щиро вітає з 60-річним ювілеєм вчителя малювання **Бориса Олексійовича ВОЛЯНЮКА**.

*Летять роки і їм немає спину,
За ними мудрості великий зміст,
Сьогодні істидесяту верховину
Здолали Ви, мов справжній альпініст.
Нехай дає наснази Вам земля
Десятки літ ще мріяти, творити!
Хай рідна пісня серце окрила,
В здоров'ї й радості багато літ прожити.*

РЕКЛАМА
ОГОЛОШЕННЯ

НЕРУХОМІСТЬ

Продам

Зк. Сонячний, 3/9ц, 82м, сира, буд. збудована, 47000 ₴ 0966774724
Житловий будинок в смт Микулинці, с гараж і господарські будівлі, 9,9 сот.
☎0962363513
3 кім. Центр. і/о, ☎0686921537

ТЕХНІКА

Трактори, мототрактори, моблоки, двигуни різних потужностей, обладнання до них. Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка. Знайдете дешевше — віддамо ще дешевше ☎0985989484, 493000, 0982591958, 0666653606, www.tractor_c.com.ua
СТО «Спектр» вул. 15 квітня, 44а: ремонт двигунів, коробок передач, ходової частини, охолоджувальної та паливної систем, комп'ютерна діагностика автомобілів, чистка форсунок, рихтувальні і зварювальні роботи
☎0677005502, 0974351918
3Дам в оренду два обладнані бокси для автослюсарів ☎0677005502

БУДІВНИЦТВО, РЕМОНТ

Все для будови. Продаж і доставка будматеріалів ☎0673501193
Запчастині до вбудованих, пальних машин та ін. техніки, ☎436043, 0970109717

Вкладення бруківки і плитки ☎0975466025
Бетонні кільця для криниць, бруківка, фасадні облицювальні матеріали, парапети, капелюхи ☎0977760627

Демонтаж та порізка конструкцій та різних виробів з металу ☎0672204157

Потрібні майстри для виконання ремонтних робіт у приватному будинку ☎0975421087

Оголошення

У Смиковецькій сільській раді Тернопільського району будуть проводитися громадські обговорення детального плану території земельної ділянки гр. Вальчишин Христини Михайлівни для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарської будівлі та споруд, що у селі Смиківці у територіальній «Трудове літо-1».

Ознайомлення та пропозиції приймають з 25.02.2019 р. по 24.03.2019 р.

Громадські слухання відбудуться в приміщенні Смиковецької сільської ради 25.03.2019 року о 12 год.

Великогаївська сільська рада оголошує конкурсний відбір з визначення суб'єкта оціночної діяльності, який має ліцензію на провадження експертної грошової оцінки майна комунальної власності:

- господарського приміщення, площею 121 м кв. для розміщення фізкультурно-оздоровчого центру з тренажерним залом та масажним кабінетом, що розташоване за адресою: вул. Галицька, 40а, с. Великі Гаї Тернопільського району

Претенденти подають до Великогаївської сільської ради (вул. Галицька, 47, с. Великі Гаї Тернопільського району) на конкурс документу в запечатаній конверті, на якому, крім поштових реквізитів, робиться відмітка «На конкурс з відбору суб'єкта оціночної діяльності» з зазначенням назви об'єкта. У конверті мають міститися підтвердні документи з їх описом.

До підтверджуючих документів належать:

1. Заява на участь у конкурсі з відбору суб'єктів оціночної діяльності;
2. Копії документів про кількість звітів про оцінку майна (за наявності);
3. Копія кваліфікаційних документів оцінювачів, з експертної грошової оцінки нежитлових приміщень, у тому числі згодна до проекту підвищення кваліфікації оцінювача з експертної грошової оцінки;
4. Письмова згода керівника суб'єкта оціночної діяльності, що має дозвіл на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею і залучається претендентом;
5. Інформація про претендента (документ, який містить відомості про претендента щодо його досвіду роботи, кваліфікації та особистого досвіду роботи оцінювачів);
6. Копія установчого документа претендента (для претендента юридичної особи);

Конкурсна пропозиція претендентів має містити пропозицію щодо вартості виконання робіт, калькуляція її витрат, пов'язаних з виконанням робіт, а також строк виконання робіт, якщо він не визначений в інформації про проведення конкурсу.

Конкурсну документацію слід подавати в термін до 18 березня 2019 року до 10:00.

Телефон для довідок 49-02-80.

25.03.2019 року у приміщенні **Білецької сільської ради** за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, с. Біла, вул. Г.Мазепи № 27 відбудуться громадські обговорення містобудівної документації «Детальний план земельної ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель та споруд на вул. Садова в с. Біла Тернопільського району Тернопільської області, власник ділянки Назаревич Богдан Тарасович».

25.03.2019 року у приміщенні **Білецької сільської ради** за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, с. Біла, вул. Г.Мазепи, 27 відбудуться громадські обговорення містобудівної документації «Детальний план території земельної ділянки для будівництва індивідуального гаража на вул. Крушельницької, 12 у с. Великий Глибочок Тернопільського району Тернопільської області, власник ділянки Борщ Олександра Василівна».

ПрАТ «Птахофабрика Тернопільська» має намір одержати дозвіл на викиди забруднюючих речовин станціями джерелами за адресою: с. Товстолуг, вул. Приватна, 3.

Підприємство спеціалізується на вирощуванні курей-несучок та виробництві яєць курячих.

Адреса підприємства: с. Великі Гаї Тернопільського району, вул. Галицька, 180, тел. 49-06-83.

Зауваження приймають протягом 30 календарних днів з дати опублікування оголошення за адресою: м. Тернопіль, майдан Перемоги, 1, тел.: 43-60-64, 43-59-30 (Тернопільська райдержадміністрація).

Нову велику мікрохвильову піч «Самсунг», новий сепаратор для перегонки молока, пілосос марки «Самсунг», б/к, ванну металеву, 1,5 м, б/к, кухонний сервант кутовий — виробник фабрика «Нова», пральну машинку-автомат італійського виробництва «Арто», б/к, скло завтовшки 6 мм. Також недорого шапки-вушанки фабрики «Тисмениця», натуральні дублянки італійського й турецького виробництва.
☎0981190464. Телефонувати у будь-який час.

РОБОТА

На роботу потрібен журналіст. Офіційне працевлаштування. Повний робочий день. Довідки за тел.: 0503776715, 0977218259, 0977947546.
Прийму на роботу на СТО менеджера та автослюсара. ☎0677005502

Навчання

Надаю професійні послуги з англійською мовою школярам і студентам (пракати та граматики). Досвід роботи за кордоном
☎0730576575.

РІЗНЕ

Обрізання та видалення дерев за допомогою автопилішки, вивіз залишків.
☎0672114040

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ

Загублено водійське посвідчення серії ХХХ №285313, видане Кременецьким МРЕХ та посвідчення тракториста-механізатора серії СЗ №00009596, видане Збаразьким МРЕВ на ім'я Андрощук Сергій Олексійович.

Загублено залікову книжку студента Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя Копача Назарія Юрійовича.

Офіційне

Великогаївська сільська рада

Сьоме скликання

Тридцять п'ята сесія

РІШЕННЯ № 728 від 20 лютого 2019 року

Про туристичний збір

Розглянувши пропозиції виконавчого комітету Великогаївської сільської ради, враховуючи рекомендації постійної комісії сільської ради з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку, керуючись Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» (від 23.11.2018 року № 2628-VIII), Великогаївська сільська рада вирішила:

1. Затвердити Положення про туристичний збір згідно з додатком.
2. Встановити ставку туристичного збору на одну особу на одну добу тимчасового розміщення особи у місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 5.1 пункту 5 Положення про туристичний збір, у розмірі:
  - 2.1. 0,25 відсотка від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року – для внутрішнього туризму;

2.2. 0,50 відсотка від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року) — для в'їзного туризму.

3. Встановити, що на території Великогаївської сільської ради:

3.1. Справляння туристичного збору здійснюється юридичними особами, філіями, відділеннями, іншими відокремленими підрозділами юридичних осіб, фізичними особами-підприємцями, які надають послуги з тимчасового розміщення осіб у готелях, кемпінгах, мотелях та інших закладах готельного типу.

3.2. Сплата туристичного збору здійснюється щокварталу у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк та відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал.

4. Визнати таким, що втратив чинність, підпункт 1.2 пункту 1 рішення Великогаївської сільської ради від 23 червня 2018 року № 565 “Про встановлення місцевих податків і зборів на 2019 рік”.

5. Дане рішення набуває чинності з дня, наступного за днем його опублікування в газеті «Подільське слово».

6. Контроль за повнотою та своєчасністю перерахування збору до Великогаївської сільської ради здійснює Головне управління ДФС у Тернопільській області.

7. Контроль за виконанням цього рішення доручити постійній комісії сільської ради з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку.

Сільський голова О.А. КОХМАН

Оголошення

Білецька сільська рада Тернопільської області Тернопільського району

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС на заміщення вакантних посад:

- провідний спеціаліст – економіст;
- заступник начальника відділу — головного бухгалтера відділу фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку;
- провідний спеціаліст — бухгалтер відділу фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку;
- спеціаліст I категорії відділу загальної та організаційної роботи;
- начальник відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи;
- головний спеціаліст відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи;
- спеціаліст I категорії відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи;
- державний реєстратор відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи;
- начальник відділу земельних відносин та благоустрою;
- спеціаліст I категорії відділу земельних відносин та благоустрою;
- начальник відділу культури, молоді та спорту;
- спеціаліст I категорії відділу культури, молоді та спорту.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади провідний спеціаліст — економіст Білецької сільської ради:

- вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр, спеціаліст;
- наявність практичного досвіду участі в розробці проектів та програм;
- знання чинного законодавства України;
- володіння державною мовою;
- володіння іноземною (англійською) мовою;
- упевнений користувач ПК;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади заступника начальника відділу — головного бухгалтера відділу фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку:

- вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст або магістр відповідного професійного спрямування;
- володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи на керівних посадах в органах місцевого самоврядування — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади провідного спеціаліста відділу фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку:

- вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст або магістр відповідного професійного спрямування;
- володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;

— стаж роботи в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, бюджетних установах або організаціях — не менше трьох років;

— вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади спеціаліст I категорії відділу загальної та організаційної роботи:

- вища освіта відповідного професійного спрямування;
- знання чинного законодавства України;
- відмінне володіння державною мовою та навичками діловодства;
- упевнений користувач ПК (Microsoft Word, Excel, Microsoft PowerPoint та ін.);
- стаж роботи на службі в органах місцевого самоврядування — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади начальника відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи:

- вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, магістр;
- досконале знання чинного законодавства України;
- відмінне володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи за фахом в органах місцевого самоврядування — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади головного спеціаліста відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи:

- вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, магістр;
- досконале знання чинного законодавства України;
- наявність посвідчення адвоката;
- відмінне володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи у сфері юридичної діяльності — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади спеціаліст I категорії відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи:

- вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, магістр;

— досконале знання чинного законодавства України;

— відмінне володіння державною мовою;

— навички кадрового діловодства;

— упевнений користувач ПК;

— стаж роботи на посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, бюджетних установах або організаціях — не менше трьох років;

— вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади державний реєстратор відділу юридичного забезпечення та кадрової роботи:

- вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, магістр;
- досконале знання чинного законодавства України;
- відмінне володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи за фахом на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади начальника відділу земельних відносин та благоустрою:

- вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст або магістр відповідного професійного спрямування;
- володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи за фахом на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, бюджетних установах або організаціях — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади спеціаліст I категорії відділу земельних відносин та благоустрою:

- вища освіта відповідного професійного спрямування;
- знання чинного законодавства України;
- відмінне володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи на службі в органах місцевого самоврядування — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення

вакантної посади начальник відділу культури, молоді та спорту:

- вища освіта відповідного професійного спрямування, за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, магістр;
- відмінне володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ, організацій — не менше 3 років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Вимоги до претендентів на заміщення вакантної посади спеціаліст I категорії відділу культури, молоді та спорту:

- вища освіта відповідного професійного спрямування, за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, магістр;
- відмінне володіння державною мовою;
- упевнений користувач ПК;
- стаж роботи — не менше трьох років;
- вік кандидата на посаду не перевищує граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають до конкурсної комісії Білецької сільської ради такі документи:

- заяву про участь у конкурсі;
- автобіографію;
- дві фотокартки розміром 4 x 6 см;
- заповнену особову картку (форма П-2 ДС) з відповідними додатками;
- копії відомостей про освіту, підвищення кваліфікації, присвоєння наукового ступеня або вченого звання, засвідчені нотаріально чи в іншому встановленому законодавством порядку;
- відомості про майно, доходи, витрати, зобов'язання фінансового характеру за попередній рік за встановленою формою відповідно до законодавства;
- копію першої, другої сторінок паспорта громадянина України;
- довідку про стан здоров'я;
- письмову згоду на оброблення та зберігання персональних даних згідно з Законом України «Про захист персональних даних».

Документи на конкурс приймають протягом 30 календарних днів з дня опублікування оголошення за адресою: вул. Гетьмана Мазепи, 27, село Біла, Тернопільська область, Тернопільський район, 47707.

Додаткову інформацію щодо основних функціональних обов'язків, розміру та умов оплати праці та з інших питань надає Білецька сільська рада.

Контактний телефон: (0352) 29-98-93.
E-mail: otgbila@gmail.com.

Сторінками історії

Інтернаціональний «борг»

Початок в №6 за 08.02.2019 р.
та в №7 за 15.02.2019 р.

5 серпня 1963 року між СРСР, США і Великою Британією було підписано договір «Про заборону випробування атомної зброї в атмосфері, космічному просторі і під водою». До 10 жовтня до цієї угоди приєднались понад сто держав. Одні гонка озброєнь реально не припинилась і знайшла своє продовження у В'єтнамській війні.

Згідно з Женевськими угодами, договорами між СРСР та Францією, територія В'єтнаму була тимчасово розділена по 17 паралелі на дві частини. Північний В'єтнам перейшов під контроль В'єтміна. Південний залишався під владою призначеної французької місцевої адміністрації, причому Франція ще до угоди вистигла формальне надання В'єтнам незалежності. Тут при владі перебував профранцузький імператор Бао Дай.

На півночі В'єтмін заснував нову соціалістичну країну — ДРВ та розгорнув кампанію земельних реформ, у ході якої близько 8 мільйонів в'єтнамців проголошено класовими ворогами та стієно. У південній частині країни США зробили ставку на прем'єра Південного В'єтнаму Нго Дінь З'єма, якого колишній імператор проголосив своїм наступником. У жовтні 1955 року З'єм отримав перемогу на національному референдумі, після чого проголосив створення суверенної Республіки В'єтнам. З'єм був ярим антикомуністом, який не заплімував себе ганебними зв'язками з колоніальним французьким режимом.

На початку літа 1955 року він організує кампанію огульних звинувачень комуністів, у ході якої комуністи та інші антиурядові елементи були заарештовані, багато кого з них закатовано. Усі опозиційні рухи, які протистояли режиму Нго Дінь З'єма, отримали назву В'єтконг (військова філія Національного фронту визволення Південного В'єтнаму (В'єтмін). У нього керував Центральний офіс Південного В'єтнаму, розташований неподалік кордону з Камбоджею. Зброя, військовий одяг та спеціальне обладнання постачав Хо Ші Мін. До середини 1960-х років військові сили В'єтконгу були озброєні китайськими версіями радянського АК-47. Також вони використовували ефективні радянські та китайські кулемети.

Жорсткі методи З'єма в управлінні країною породжували висуване незадоволення серед населення. Висуванець З'єма, здебільшого чужинців, селяни ненавиділи за їх корумпованість і зловживання. Партизани намагалися повністю знищити урядовий контроль над сільською місцевістю країни та підмінити його гільзами урядом.

У січні 1959-го Центрального комітету Комуністичної партії Північного В'єтнаму видав таємний наказ про початок широкомасштабної війни проти уряду та збройних сил південних в'єтнамців. Розпочалися масові перекидання озброєних повстанців і постачання зброї та матеріальних засобів для підпільного руху на півдні. Для цього використовували так звану «стежку Хо Ші Міна».

Натомість професіоналізм збройних сил Південного В'єтнаму потребував покращення. Безжарне початальство, корупційного керівництва негативно впливали на армію. Нездатність південнов'єтнамської збройних сил до виконання бойових завдань, страх перед втратами, безініціативність командування було наочно продемонстровано 2 січня 1963 року у битві поблизу села Апбак, у ході якої маленький загін В'єтконгу розгромив велику та добре оснащену частину південнов'єтнамських збройних сил.

Поразка південнов'єтнамців у тій битві викликала гучний резонанс у США. Вперше В'єтконг успішно протистояв урядовій армії у відкритому бою. Також це був перший випадок, коли бойові дії у Південному В'єтнамі широко висвітлювали в американській пресі. Загинули 3 американських військовослужбовці (2 пілоти та

1 інструктор), ще 8 отримали поранення. Політична еліта США почала схилитися до думки, що З'єм не є тією фігурою, яка буде здатна перемогти комуністичний рух на півночі, а тим більше, мати справи з урядом Північного В'єтнаму, який виступав проти правлячої верхівки З'єма, натякаючи, що уряд США не буде протистояти такому розв'язку подій і змове протистояти не буде впливати на подальшу підтримку з боку американців. 1 листопада 1963 року внаслідок успішного перевороту З'єма було повалено. Його разом із братом, який перебував на посту голови таємної поліції, страчено. Хаос, спричинений переворотом, набрав оберти. Південний В'єтнам увійшов у період вкрай нестабільної кризи. Ханой негайно скористався перевагами ситуації, значно посиливши допомогу В'єтконгу, що дало змогу партизанам розширювати підконтрольні їм території, у той час як південнов'єтнамська армія зав'язла у політичній боротьбі.

Ліндон Джонсон, ставши після вбивства Джона Кеннеді 36-м президентом США, сказав, що бітву проти розповсюдження атомної зброї в усюди мінцю та рішучістю об'єднаних зусиллями вільного світу. 2 серпня 1964 року військовий корабель США, який виконував розвідувальне завдання поблизу берегів Південного В'єтнаму в зоні Тонкінської затоки, за твердженнями американців, раптово атакували північно-в'єтнамські військово-морського флоту. Через дві доби у цьому ж регіоні за незрозумілих обставин інший американський корабель також був атакований. Навіть до кінця не з'ясувавши обставин інциденту, Ліндон Джонсон видає наказ про так звану акцію відплати — американські ВПС бомбардують територію Північного В'єтнаму. Як стало відомо з матеріалів опублікованого у 2005 році таємного документа, ніякого інциденту 4 серпня не було. Джонсон, та його прибічники навмисно брехали, оскільки їм був потрібен привід для масштабного втручання у В'єтнамську війну.

Вертольоти армії США ведуть кулеметний вогонь по лінії дерев, прикриваючи наступ південнов'єтнамської Березень 1965 р.

У відповідь на бомбардування Північного В'єтнаму СРСР розпочинає постачання до країни зенітно-ракетних комплексів С-75.

Радянські солдати з офіцерами 7-го зенітно-ракетного полку ВНА. Квітень 1967 р.

Ескалація війни у В'єтнамі, розпочата Джонсоном, розколола країну на два непримиренні табори та забрала життя щонайменше 30 000 американців. З приходом до влади президента Ніксона розпочали впроваджувати в життя так звану доктрину Ніксона — поступове виведення американських військ із В'єтнаму. Військо-

ві операції поступово скорочувалися. 10 травня 1968 року, незважаючи на існуючі протиріччя, розпочалися мирні переговори між США і Демократичною Республікою В'єтнаму, які тривали безрезультатно 5 місяців. Починаючи з 1968 року американські війська поступово залишали місця дислокації у прикордонних регіонах і переміщалися у прибережну смугу. Останній солдат армії США залишив територію В'єтнаму у серпні 1972 року.

Танк армії Північного В'єтнаму заїздить на подвір'я президентського палацу в Сайгоні. 30 квітня 1975 р.

Радянський Союз брав участь у цій війні на боці Північного В'єтнаму, постачаючи велику кількість військовотехніки широкого спектру авіації. Насамперед, літаки винищувальної авіації МіГ-21 та зенітно-ракетні комплекси ППО. Для навчання й оволодіння технікою у В'єтнамі скеровували велику кількість радянських військових радників й інструкторів. Інколи радянським офіцерам-інструкторам доводилося ставати за пульти керування ракетними комплексами ППО і збивати літаки ВПС США. За період війни загинули через різні причини та вмерли від хвороб 16 радянських військовослужбовців. Участь військових СРСР у цій війні було державно таємницею. Інформація про це досі залишається в Росії засекреченою.

Проте, як ми вже згадували, не лише у В'єтнамі кремлівські радники заварили кашу.

Діяльність створеного з подачі Москви національно-визвольного руху лаоського народу проти французького контролю Патет-Лао переросла у партизанську війну.

В 1950 році створено єдиний демократичний фронт опору Нео-Лао-Ітсала (Нувий Вільний Лаос) на чолі з прокомуністичним принцом Суфанувонгом.

Починаючи з 1961 року, Північний В'єтнам почав використовувати південно-східну територію Лаосу для ведення партизанських боїв Національного фронту звільнення Південного В'єтнаму. У державі розпочалась громадянська війна. Лаос був поділений на дві території, підконтрольні уряду і повстанцям. Американська військова допомога надходила в Лаос із Таїланду розвитку, де також відбувалася підготовка військових. Радянський Союз постачав на територію Північного В'єтнаму зброю, боеприпаси, пальне та провізію для повстанців Патет-Лао. З 1960 по 1970 р. радниками та інструкторами працювали 113 кадрових офіцерів із Радянського Союзу.

Лише у лютому 1973 було укладено В'єт'янську угоду, що поклала край громадянській війні в Лаосі. Згодом, у 1975 році, була проголошена Лаоська Народна-Демократична Республіка — держава з комуністичним напрямком розвитку.

В Камбоджі завдяки «старшому брату» до влади прийшли «червоні кхмери» — націоналістичний партизанський комуністичний рух.

Вони захопили та утримували владу в країні в період 1975 – 1979 років. Напевне, це була найжорстокіша диктатура у світі. Захопивши країну, «червоні кхмери» повністю ізолювали її від зовнішнього світу. Контакт підтримували тільки з Китайською Народною Республікою та Соціалістичною Федеративною Республікою Югославія. Навіть імена та портрети керівників країни (Пол Пот, Ієнґ Сарі) тримали в таємниці від населення.

Керовані маоїстським вченням про соціальну революцію в селянському суспільстві, «червоні кхмери» придушували або масово знищували, передусім, міське населення та інтелігенцію. Заборили країна була перетворена на трудові сільськогосподарські комуні з 18-20-годинним робочим днем. Страта загрожувала за найменшу провинку (наприклад, народження дитини без дозволу керівництва комуні).

Людські криваві та мотиками, рубаючи голови коріями та мотиками, топили у воді, душили пластиковими пакетами, маленьких дітей вішали на деревах. Як катів та вбивць «червоні кхмери» часто використовували неповнолітніх підлітків. Значна частина населення загинула внаслідок голодомору та хвороб.

У Камбоджі були знайдені, розкопані та підрахovanі масові поховання з близько 1,39 млн останків. Різні дослідницькі студії оцінюють загальну кількість загиблих та вбитих в межах між 1,9 та 3 млн жертв.

Поки СРСР здобував нові центри впливу в різних кінцях світу, «соціалістичний лад» мало не рухнув у них під носом — в «братській» Чехословаччині.

З приходом до керівництва тамтешньої Компартії Олександра Дубчека Чехословацька Соціалістична Республіка почала все більше демонструвати незалежність від СРСР. Політичні реформи Дубчека мали на меті створити «соціалізм із людським обличчям». Хоч вони й не означали повні відхилення від колишньої політичної лінії, як це було в Угорщині в 1956 році, проте радянські керівники розглядали їх як загрозу гегемонії Радянського Союзу в країнах Східної і Центральної Європи і навіть його безпечі. Республіка Чехословацька Соціалістична Республіка була розташована в центрі оборонної лінії Варшавського блоку, її перехід на бік противника під час «холодної війни» був недопустимий. Значна частка правлячої партії — особливо на то не було ослаблення партійного контролю над суспільством, а тому звернулася до радянського керівництва за допомогою у відчуженні реформаторів від влади.

Таким чином, період політичного лібералізму в ЧССР закінчився в ніч з 20 на 21 серпня ввведення в 200 000 солдатів і 5000 танків країни Варшавського договору. Звичайно ж, найбільший контингент військ був від СРСР. Напередодні маршал Радянського Союзу Гречко інформував міністра оборони ЧССР Мартіна Дзура про підготовку акцію і застеріг від опору. Чехословацька армія не чинила спротиву. Введені війська перебували в країні до 1990 року.

Чехи будують огорожі та атакують радянські танки перед будівлею Чеського радіо у Празі. 1968 рік

З боку західних країн прозвучала тільки усна критика того, що сталося, — в умовах ядерного протистояння вони були нездатні що-небудь протиставити радянській військовій потужності в Центральній Європі.

Продовження на стор. 10

Сторінками історії

Початок на стор. 9.

Наступними куточками планети, де спалахнули видимі і невидимі фронти «холодної війни», стали Близький Схід та Африка.

Перший широковідомий конфлікт — Шестиденна війна між Ізраїлем з одного боку та Єгиптом, Сирією, Йорданією, Іраком та Арабським Лігом арабів (з 5 по 10 червня 1967 року), під час якої Єгипет втратив контроль над Синайським півостровом. Позиція СРСР стала зрозумілою одразу. Ще 10 червня СРСР, Болгарія, Угорщина, Польща, Чехословаччина та Югославія розірвали дипломатичні стосунки з Ізраїлем.

У листопаді 1967 року Радбез ООН одностайно прийняла резолюцію, якою зажадала виведення ізраїльських збройних сил з територій, окупованих під час конфлікту, та закликала до негайного припинення всіх агресивних декларацій і стану війни, до визнання суверенітету, територіальної цілісності і політичної незалежності всіх держав регіону. Проте Ізраїль назвав резолюцію абсурдною та відмовився її виконувати, конфлікт, знов зв'язав новий військовий конфлікт, знав історії як **Війна на виснаження**.

Побутує думка, що вона почалася в березні 1969 року, але фактично перші бойові зіткнення відбулися через місяць після поразки Єгипту в Шестиденній війні. Єгипетський президент Насер атакував, що якщо піддавати Ізраїль часам атак, за допомогою артилерії, диверсантів і авіації, це змусить його постійно тримати під рушницею велику кількість резервів, що призведе до проблем в ізраїльській економіці, внаслідок чого Ізраїль стане більш поступливим. Тому було обрано саме таку стратегію. Шанси на успіх в позиційній війні у Єгипту були кращими, ніж в Ізраїля, де, крім великої напруги в економіці, громадська думка була дуже чутливою до втрат на фронті. Армія оборони Ізраїля традиційно була сильна у швидкій маневреній війні, але в цьому випадку їй нав'язували війну на виснаження.

Завдяки постачанню військової техніки з СРСР Єгипет отримав можливість швидко відшкодувати свої втрати у попередній війні. Окрім техніки, на початку війни в Єгипет вже перебувало близько 1500 радянських військових радників. СРСР також надав Єгипту велику кількість артилерії і засобів ППО, скерував 32 тис. солдатів і офіцерів у складі 18-ї особливої зенітно-ракетної дивізії, 135-го винищувального авіаційного полку та 35-ї окремої винищувальної ескадрилі. Операція отримала назву «Кавказ».

Радянські війська прибули таємно — офіцери, солдати і сержанти здавали особисті документи, переодягалися в цивільний одяг, а після перебування в Єгипті — у форму єгипетської армії. Навантаження й розвантаження особового складу та бойової техніки, а також всі марші до стартових позицій відбувалися тільки вночі. У світлий час доби війська перебували в так званих «відстійниках», суворо дотримуючись маскування. Проте вже через кілька днів в західній пресі з'явилися відомості про радянську присутність в Єгипті, було вказано точні координати позицій радянських зенітників, а ізраїльське радіо започаткувало передачі російською мовою, іронічно анонсуючи їх: «Спеціально для радянських воїнів». За оцінками американських експертів, в перших числах березня 1970 у Єгипет прибули 1500 радянських військовослужбовців з зенітно-ракетними комплексами і 150-200 льотчиків винищувальної авіації. До кінця року кількість особового складу збільшилася до 15-20 тис. чоловік. Радянські війська становили головну силу у відбитті ізраїльських авіанальотів на Єгипет, які поновили влітку 1970-го.

Найвідомішою військовою операцією за участю радянських військ в ході цієї війни стала «Рімон 20» — кодова назва повітряного бою, в якому 16 винищувачів ізраїльських ВПС протистояли 20-м винищувачам ВПС СРСР. Бій відбувся 30.07.1970 р. П'ять радянських винищувачів МіГ-21 були збиті ізраїльськими винищувачами. 1 серпня 1970 в Каїр прилетів командувач ВПС СРСР маршал П. Кутахов. Він призначив розслідування обставин збройного зіткнення з противником, а 2 серпня від-

дав наказ про припинення польотів радянських льотчиків в зоні Суецького каналу та заборони їм вступати в бій з ізраїльськими винищувачами. Керівництво СРСР поінформувало єгипетську сторону, що далі не може надавати допомогу єгипетському уряду в забезпеченні недоторканності єгипетських повітряних рубежів. Як наслідок, Насер не міг продовжувати збройний конфлікт з Ізраїлем без повноцінної сторонньої допомоги і змушений був погодитися на припинення вогню. Це відбулося опівночі з 7 на 8 серпня 1970 року. Перемир'я тривало (не рахуючи кількох ексцесів) до жовтня 1973 року.

У 1977 році розпочалась ефіопсько-сомалійська війна.

Цікавим моментом є те, що у цьому конфлікті СРСР надавав військову допомогу обом сторонам. При цьому намагався бути посередником у справі припинення вогню. Коли миротворчі зусилля не увінчалися успіхом, СРСР відмовив у допомозі Сомалі, водночас збільшивши поставки зброї до Ефіопії. Крім того, підтримку цій країні надали й інші комуністичні держави: Ємен, Куба, Північна Корея, Східна Німеччина. Реакція Сомалі на різку зміну політичного курсу вчорашнього союзника не забарилася. У листопаді 1977 року Сомалі розірвала дипломатичні відносини з СРСР і вислала усіх радянських громадян з країни. Також висунула вимогу до СРСР у триденний термін евакуювати з Сомалі свій порт порту Берберу радянську військово-морську базу, яка розташовувалася там з 1964 року. Це стало серйозною проблемою, адже СРСР гостро потребував в Індійському океані спеціального пункту забезпечення для атомних підводних човнів.

У травні 1977 року до Москви завітав ефіопський лідер Менгісту Хайле Маріам. Варто зазначити, що на той час країна перебувала в стані громадянської війни між урядовими військами з одного боку та партизанами Еритреї, які боролися за її незалежність, з другого. В обмін на військову допомогу Маріам пообіцяв надати СРСР для облаштування військово-морської бази ефіопський порт Масава. Однак радянське керівництво вирішило розмістити базу на одному з островів архіпелагу Дахлак в Червоному морі.

На початку 1978 року в Аддис-Абебі була підписана міжурядова угода. Того ж року на острові Нокра був створений пункт матеріально-технічного забезпечення (ПМТЗ) ВМФ СРСР. Побудовано судноремонтну базу, сховища палива і води, склади, вертолітний майданчик, житлові будинки для військовослужбовців та їх сімей тощо. Для охорони ПМТЗ на Нокру були доставлені підрозділи морської піхоти Тихоокеанського флоту з важким озброєнням, включаючи танки та БТРи. Крім того, протидиверсійну охорону ПМТЗ забезпечували групи бойових плавців Чорноморського флоту. За час існування бази, бойові кораблі ВМФ СРСР кілька разів проводили самостійні або спільні з ефіопськими збройними силами операції в прилеглому секторі Червоного моря, а також відбивали напади морських сил повстанців.

Громадянська війна в Анголі — довготривалій збройний конфлікт.

Розпочався після здобуття Анголою незалежності від Португалії в листопаді 1975 року та тривав, з деякими перервами, аж до 2002 року. Це була, насамперед, боротьба за владу між двома колишніми визвольними рухами — МПЛА та УНІТА.

СРСР та США надавали колосального значення конфлікту через його вирішальну роль для утримання глобального балансу сили. 27-річна війна в Анголі стала одним з найтриваліших періодів «холодної війни». Коли МПЛА таки здобула перемогу в 2002 році, війна повністю зруйнувала економіку та інфраструктуру, понад 500 000 людей були вбиті. За даними ООН, на початку XXI ст. Ангола перебуває на першому місці у світі за кількістю встановлених і не знешкоджених мін — 12 млн одиниць на 10 млн жителів. Понад 100 тис. громадян отримали каліцтва, підірвавшись на цих мінах.

Війна в Афганістані

Радянські солдати повертаються із Афганістану, 15 жовтня 1986 р.

Афганістан завжди був однією з найбідніших країн світу, що зумовлено, насамперед, географічним положенням країни, рельєфом місцевості (80% території — гори та безводні пустелі), а також особливостями релігійної свідомості афганських племен (збиваю спокую є аскетизм та консерватизм у повсякденному житті).

Король Захір-Шах, який підтримував дружні стосунки з СРСР, наприкінці 50-х років дозволив великій групі офіцерів афганської армії навчатись у радянських академіях. Саме вони були першими афганцями, що прагнули захопити владу і здійснити соціальні перетворення. Поряд із військовиками на політичну арену вийшла університетська молодь, яка щиро прагнула вирвати країну з темної відсталості та бідності.

У квітні 1978 року комуністам, завдяки допомозі радянських спецслужб, вдалося здійснити антидержавний «революційний» збройний заколот, який у прокомуністичній історіографії отримав назву «Саурська революція». Президент генерал Дауд Хан був убитий. До влади прийшов лідер фракції «Хальк» і одночасно генеральний секретар місцевої Комуністичної партії Нур Мухаммед Таракі. Він став головою Революційної ради і прем'єр-міністром Афганістану.

Кабул, 28 квітня 1978 р.

Потуги комуністів до радикальних суспільних перетворень зіткнулись із запеклим опором афганського селянства, що не бажало коритися кабульським «реформаторам». Скориставшись непродуманими й різкимиходами істинного уряду, ісламісти оголошили себе істинними захисниками мусульманських цінностей. Саме іслам об'єднав різні племена та народності в боротьбі проти кабульського режиму. Комуністи розпочали репресії проти власного населення. Жертвами служби безпеки (ХАД) стали тисячі селян, купців, вождів племен і релігійних об'єднань. Серед членів партії комуністів точилися гострі суперечки щодо обраної стратегії і тактики побудови суспільства нового типу.

У вересні 1979 року Нур Мухаммед Таракі побував з офіційним дружнім візитом в СРСР. На прощання в аеропорту Москви він розцілувався з Леонідом Брежнєвим, що тоді було знаком вищої довіри, дружби та взаєморозуміння. Але за час відсутності Таракі у Кабулі там визрів новий заколот, на чолі якого стояв лідер, честолобний, та ще більш «лівий» член ЦК НДПА Хафізулла Амін. Після повернення в Кабул Таракі був заарештований і за наказом Аміна вбитий. Під соціалістичними гаслами Амін за допомогою репресій взяв курс на встановлення власної диктатури.

В різних районах країни спалахнули локальні антиурядові повстання, тож Амін змушений був офіційно просити СРСР надіслати в Афганістан радянські війська для підтримки його режиму. Керівництво КПРС

не поспішало, адже вважало заколот Аміна контрреволюцією. Кремлівських старців на чолі з Брежнєвим дратувало, що Амін скинув Таракі, не порадившись із ними і не отримавши на це їхнього дозволу.

В грудні 1979-го голова КДБ Юрій Андропов надіслав Леоніду Брежнєву листа, в якому запропонував ввезти радянські війська в Афганістан, а Аміна ліквідувати та замінити на більш лояльного Бабрака Кармала. В грудні 1979 року члени Політбюро (Андропов, Устинов, Громико та Пonomarev) натиснули на Брежнєва, і той підписав наказ ввезти радянські війська, тобто розпочати збройну агресію проти суверенної сусідньої країни.

Фатальне рішення було ухвалено неповним складом Політбюро (Брежнєв, Сулов, Устинов, Громико) на одній із підмосковних дач Генсека. На той час Брежнєву минуло 73 роки, Сулову — 77, Андропову — 65, Устинову — 71, Громику — 70.

Перебування радянських військ в Афганістані і їхня бойова діяльність умовно розділяють на чотири етапи.

1 й етап: грудень 1979 р. — лютий 1980 р. Введення радянських військ до Афганістану, розміщення їх у гарнізонах, організація охорони пунктів дислокації і різних об'єктів.

2 й етап: березень 1980 р. — квітень 1985 р. Ведення активних бойових дій, зокрема широкимасштабних операцій з афганськими з'єднаннями й частинами. Робота з реорганізації і зміцнення збройних сил ДРА.

3 й етап: травень 1985 р. — грудень 1986 р. Перехід від активних бойових дій переважно до підтримки дій афганських військ радянською авіацією, артилерією і саперними підрозділами. Підрозділи спецпризначення вели боротьбу з припинення доставки зброї і боеприпасів із закордону. Відбувся вивід 6 радянських полків у СРСР.

4 й етап: січень 1987 р. — лютий 1989 р. Участь радянських військ у проведенні афганським керівництвом політики національного примирення. Продовження підтримки бойової діяльності афганських військ. Підготовка радянських військ до повернення на Батьківщину і здійснення повного їх виводу.

14 квітня 1988 року за посередництва ООН міністри закордонних справ Афганістану та Пакистану підписали Женевські угоди про політичне врегулювання ситуації в ДРА. СРСР зобов'язався вивести свій контингент в 9 місячний термін, починаючи з 15 травня; США і Пакистан, зі свого боку, повинні були припинити підтримувати моджахедів.

За уточненими даними, всього у війні — 576 осіб, армія втратила 14 427 осіб, КДБ — 576 осіб, МВС — 28 осіб загинули, і зниклими безвісти. Поранення і контузії отримали більше 53 тисяч осіб. За оцінками незалежних дослідників, втрати радянської армії становили до 140 тисяч убитими та до 350 тисяч пораненими.

Через горнило радянсько-афганської війни пройшло більше 160 000 українців. З них 2 378 загинули, в тому числі 60 вважаються зниклими безвісти або тими, що потрапили в полон. Поранення отримали понад 8 000 українців, з них 4 687 повернулися додому інвалідами. Із 72 осіб, удостоєних за роки «афганської» війни звання «Герой Радянського Союзу», є 11 українців.

Футбол | Меморіал Ернеста Юста

«Нива» не помітила «енергетиків», «Агрон» спіткнувся в дуелі з «гірниками»

Минулими вихідними представники краю — реномітована «Нива» та великогаївський «Агрон-ОТГ» по-різному зіграли заключні поєдинки групового етапу наймасштабнішого тавариського зимових змагань країни — щорічного, вже 20-му за ліком турніру пам'яті видатного тавариського львівських «Карпат», заслуженого тренера України Ернеста Юста.

«Нива» (Тернопіль) – «Енергетик» (Доброутвір) 4:0

Голі: Ігор Гатала (32); Мирон Бідний (44); Олексій Литовченко (63); гравець на перегляді (90).

«Нива» (стартовий склад): гравець на перегляді, Тарас Мороз, Олег Хрустаква, Андрій Герт, Валентин Залізник, Ігор Кохман, Ігор Олексієнко, Ігор Гатала, гравець на перегляді, Мирон Бідний, Олексій Литовченко.

Виходили на заміну: Максим Механів, Роман Волохатий і 5 потенційних новачків.

«Нивівці», котрі виступають у другій лізі України, у другому матчі поспіль розгромили свого суперника з рахунком 4:0. Цього разу вони позначилися над представником Прем'єр-ліги Львівщини — «Енергетиком» із Доброутвора, забивши по 2 «сухі» голи в кожному таймі. Перше взяття воріт відбулося лише через півгодини гри завдяки курйозу. Ігор Гатала виконував нависну передачу майже з лінії поля, але м'яч зрикошетив від захисника, чим дезорієнтував голкіпера, і саме від останнього потрапив у сітку — 1:0.

За хвилину до свистку на перерву «Нива» відзначилася вдруге. Невтомний Гатала, отримавши діагональний передачу від свого тезки Олексієнка, зблизився з воротами та відпасував у район одинадцятиметрової позначки, звідки воротаря розстріляв Мирон Бідний — 2:0. Після перерви вдалося відзначитися Олексію Литовченку, котрий упродовж першого тайму не використав низку моментів. І форвард своє діло зробив — 3:0.

Перед самісньким фінальним свистком масну крапку у гри поставив один із потенційних новачків тернопільського футбольного клубу. Олексієнко завдав потужного дальнього удару, але влучив у стійку. Проте його партнер удаю завершив на добованні — 4:0. Таким чином, «Нивівці» заиграли груповий етап Меморіалу Ернеста Юста з максимальним результатом — 3 перемоги у трьох матчах

(при цьому жодного пропущеного м'яча у власні ворота) та з першого місця вийшли до 1/16 фіналу, що стартує 2-го березня. Свого суперника на стадії плей-оф тернополяни дізнаються в понеділок, 25-го лютого.

Агрон-ОТГ» (Великі Гаї) – «Гірник» (Новояворівськ) 0:2

Голі: Рогаль (7); Артур Яната (71).

«Агрон» (стартовий склад): Іван Рогаль, Олег Лівіцький, Андрій Пастернак, Євген Гурін, Тарас Семенець, Арсен Кривошеєв, Ігор Вонс, Руслан Луцик, Ян Ковалевський, Тарас Червошеєв, Назар Процик.

На заміну виходили: Руслан Мазур, Петро Скобляк, Віктор Ковалик, Роман Андрієшин, Валентин Білик, Микола Козут.

Натомість чинний чемпіон Тернопільської області й учасник аматорської першості України «Агрон-ОТГ» несподівано зазнав першої поразки в цих змаганнях. Хлопці з Великих Гаїв двічі пропустили від колективу з Новояворівська, що виступає у Прем'єр-лізі Львівщини. «Агронівці» пропустили швидкий м'яч у ворота Турко Гоголюва замкнув навіс партнера — 0:1. У друге їм довелося витягувати кулястого з сітки власних воріт після удару Артура Янати зі штрафного.

До слова, у складі «Агрона-ОТГ» до двох новачків, які вже тривалий час перебувають у розташуванні великогаївської команди, півзахисника Валентина Білика та захисника Петра Скобляка, у цьому матчі додався гравець середовиної чернівецької «Буковини». До буковинців Луцик перейшов саме з «Агрона», де виступав у першій частині сезону-2018, інформує офіційний сайт Федерації футболу Тернопільської області.

Нагадаємо, у попередніх двох турах Меморіалу Ернеста Юста підопічні Романа Курдупеля святкували перемоги над львівськими «Карпатами» U-17 — 1:0 та «Соколом» (Сокольнічки) — 5:0. Отож, із 6-ма очками «агронівці» соколом дісталися до наступного етапу змагань.

На фото Володимира СТЕФКІВСЬКОГО: «Агрон-ОТГ» несподівано зазнав поразки від ново яворівського «Гірника» — 0:2.

Нагадаємо, цьогорічний турнір пам'яті найвидатнішого тавариського львівських «Карпат» відбувається на 4-х штучних полях — у Львові, Довгому Стрийського району та Винниках. У ньому змагаються 56 колективів із Львівської, Тернопільської та Волинської областей. Упродовж лютого триває груповий етап, а з початку березня стартує плей-оф (від 1/16 фіналу, куди потраплять по дві кращі команди кожної з 14-ти груп і 4 найкращі за рейтингом серед тих, що посядуть 3-ті сходинки). Фінал заплановано на суботу, 30 березня, на стадіоні імені Богдана Маркевича у Винниках.

Підсумкові турнірні таблиці XX традиційного зимового турніру з футболу 2019 року, присвяченого пам'яті заслуженого тренера України Ернеста Юста

18.02.2019 р.

Група I

№	Команда	I	В	Н	П	М	О
1	ФК «Нива», Тернопіль	3	3	0	0	11-0	9
2	ФК «Старт», Розворяни	3	1	0	2	4-4	3
3	ФК «Енергетик», Доброутвір	3	1	0	2	1-5	3
4	ФК «Жупан», Винники	3	1	0	2	1-8	3

Група XI

№	Команда	I	В	Н	П	М	О
1	ФК «Гірник», Новояворівськ	3	3	0	0	7-1	9
2	ФК «Агрон», Великогаївська ОТГ	3	2	0	1	6-2	6
3	СДЮШОР «Карпати U-17», Львів	3	1	0	2	5-3	3
4	ФК «Сокол», Сокольнічки	3	0	0	3	0-12	0

Лижний спорт | Знай наших!

Тарас Радь — чемпіон світу!

У перший день світової першості з лижних перегонів та біатлону серед спортсменів з ураженням опорно-рухового апарату та вадами зору у канадському місті Ванкувері студент ТНПУ ім. Володимира Гнатюка параолімпійський чемпіон, представник тернопільського «Інваспорту» Тарас Радь, котрий тренується під

рівництвом заслуженого тренера України Віктора Федорчака, став чемпіоном світу у біатлоні. Нашому земляку не було рівних на дистанції 12,5 км у класі LW 10-12 (сидячі). Наступного дня йому підкорилася бронзова нагорода. Тарас став третім у лижних перегонах та середній дистанції вільним стилем.

Снігові перегони в Підгородньому

На навчально-спортивній базі в Підгородньому змагання Тернопільського районного фізкультурно-спортивного товариства «Колос» із лижних перегонів за віковими групами серед дітей та дорослих.

У них узяли участь юні спортсмени з Дубівців Байківської об'єднаної територіальної громади на чолі з учителем фізичного виховання Зеновієм Могильським, Баворова Великогаївської ОТГ (учитель фізичного виховання Дмитро Мричко) та Почапинської ЗОШ (учитель фізичного виховання Андрій Чернецький). У дорослих вікових групах поряд із титулованими спортсменами, які вже не виступають на офіційних змаганнях, змагалися і спортсмени аматори.

2005-2006 р.н.: серед дівчат — Мар'яна Мудра (Баворівська ЗОШ); 2007-2008 р.н. — Артем Стадницький, на 2-му — Денис Сенік, на 3-му — Андрій Волошин (усі — Дубівська ЗОШ). У цій віковій групі переміг перше місце — Вероніка Гевко (Баворівська ЗОШ), 2-ге — Софія Домбровська, 3-ге — Анна Смакула (обоє — Дубівська ЗОШ).

Серед дорослих у віковій групі 18-29 років переміг майстер спорту з Підгороднього Віталій Козловський, на 2-му місці — Ярослав Трачук (с. Острів), на 3-му — Андрій Шклярчук (с. Мишківці). Найбільша масова і найбільш іменита група — 30-39 років. Переможцем тут став майстер спорту з біатлону Олександр Починок, на 2-му місці — майстер спорту з біат-

лону Андрій Богай, на 3-му — байдарочник Іван Черній (тросе з Тернополя).

У віковій групі 40-49 років тріумфував Ігор Сцібайло з Мишківців, на 2-му місці — Дмитро Мричко (с. Баворів). У віковій групі 50-59 років переміг знаний лікар Мирослав Домбрович із Тернополя, на 2-му місці — Роман Дмитерко (с. Петриків), на 3-му — Іван Островський (Тернопіль). У найстаршій віковій групі (60 років і старші) переміг 70-річний Петро Худко зі селища Козова. 2-ге місце посів Зеновій Могильський (с. Дубівці). Переможці отримали призи — еспандер лижника і лижні пластинки фірми «Тиса», призері — грамоти.

Іван КУЛЬБІЦЬКИЙ, голова Тернопільської райради ФСТ «Колос».

Міні-футбол. Кубок пам'яті героїв Крут

Патрульні поліцейські вибороли трофей

Переможцем традиційного Кубка Тернопільського району з міні-футболу пам'яті героїв Крут, матчі якого відбулися 16-17 лютого на футбольних полях зі штучним покриттям сіл Великі Гаї та Товстолуг, стала команда патрульної поліції України. 2-ге місце посіла команда с. Острів, замкнула трійку призерів команда с. Шляхтинці.

Цього року заявку на участь подали 20 колективів, розподілені на 4 групи по 5 команд. За коловою системою вийшли 8 півфіналістів, що продовжили боротьбу наступного дня. Великогаївську об'єднану територіальну громаду представляли 4 команди — с. Великі Гаї, с. Товстолуг, с. Баворів та «Динамо» (с. Красівка). В результаті змагань пройшли футболісти з Великих Гаїв, Товстолуга, «Динамо» (Красівка), Острова, Великої Березовиці, Шляхтинців, Плотичі та команда патрульної поліції.

У неділю, 17 лютого, півфіналістів знову поділили на дві підгрупи по 4 команди. За результатами поєдинків сформувалася результати, яка розіграла нагороду. Це команди сіл Великі Гаї, Шляхтинці, Острів та патрульної поліції. В першому півфіналі зішлись Шляхтинці та патрульна поліція (0:4), у другому — Великі Гаї та Острів (0:3). В матчі за 3-тє місце Шляхтинці обіграли Великі Гаї — 3:1. Найзапеклішим вийшов фінал, в якому лише завдяки серії пенальті перемогу здобули представники команди патрульної поліції (в основний час зафіксовано нульову нічию).

Сільські спортивні ігри

Велика Березовиця найкраща у шашках

Відбулися змагання з шашок серед команд сільських, селищних рад та сіл об'єднаних територіальних громад у залік XXIX Сільських спортивних ігор.

У змаганнях узяли участь команди Драганівки, Плотичі, Білецької ОТГ, Малого Ходачкова, Ангелівки, Великої Березовиці, Великої Біроко, а також Товстолуга та Баворова Великогаївської ОТГ.

У першому турі жереб звів фаворитів серед чоловіків — Володимира Кубіва з с. Ангелівки та Юрія Білого з Великої Березовиці. Фортуна посміхнулася Юрію, котрий став переможцем змагань серед чоловіків. На 2-му місці — Володимир Кубів, на 3-му — Володимир Римар із Товстолуга. Серед жінок тріумфувала досвідчена спортсменка з Великої Березовиці Юлія Процив, яка неодноразово

ставала призеркою обласних змагань. На 2-му місці — Оксана Околіт із Товстолуга, на 3-му — Софія Мних із Плотичі.

У командному заліку місце розподілили таким чином: I місце — Велика Березовиця, II місце — Товстолуг Великогаївської ОТГ, III місце — Плотича Білецької ОТГ. Наступні змагання із шашків, які увійдуть у залік районних сільських спортивних ігор, відбудуться 24 лютого в малому залі Тернопільської РДА. Приїзд команд о 10:00.

Іван КУЛЬБІЦЬКИЙ, голова Тернопільської райради ФСТ «Колос».

Програма місцевих телеканалів

ПОНЕДІЛОК 25 лютого

TV-4

06.00,10.00,18.00 Т.с. „Моє серце напоягає“
07.00 Провінційні вісті. Тиждень
08.00,20.00 Єдина країна
08.30,17.00 Відкрита зона
09.00 Час-Тайм
09.30 Справжня ціна
09.45 Про кіно
11.00,16.10 Дитяча година
12.10 Межа правди
13.00 Хіт-парад
14.00 Х.ф. „Запорожець за Дунаєм“
16.00,19.00,22.00 Провінційні вісті
19.30 Наші вітання
20.40 Дім книги
21.00 Наші вітання
21.30 Сільський календар

ТВБ

07.00 „Файний ранок“
09.00 „Своя земля“
09.33,12.59 „Енеїда“
10.00,19.23 „Тема дня“
11.00,17.40 „Wise cow“
11.32 „Розсекречена історія“
12.29 Док.фільм
13.30,17.00,19.00,20.30 „Новини“
13.44 „Діалоги“
14.15 РадіоДень „Модуль знань“
15.00 Д/с „Незвідані шляхи“
16.00 РадіоДень „Життя+“
16.30 „Букоголіки“
17.14 „Разом“
18.12 Т/с „Еліза“
19.52 Д/ф „В Україні“
20.50 „Спільно“
21.23 „Схеми. Корупція в деталях“
21.55 „Тема дня“
22.25 Д/ф „В Україні“

EUROSPORT

03.30,10.00,20.00,22.00 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. Командний спринт.
04.00,08.00,16.30 Снукер. Shoot Out. Фінальний день.
06.00,18.45 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Командний спринт.
06.45 Класика.
09.30,19.30 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. HS 130. Команди.
10.30 Супербайк. Етап ЧС. Австралія. Перегони 2.
12.30,20.30 Біатлон. ЧС. Білорусь. Чоловіки. Переслідування.
13.00,22.30 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 2.
21.00,21.50 Олімпійські ігри. «Живі легенди».
21.30,21.40 Олімпійські ігри. «Долаючи бар'єри».

ВІВТОРОК 26 лютого

TV-4

06.00,10.00,18.00 Т.с. „Моє серце напоягає“
07.00,09.30,16.00 Провінційні вісті
07.35 Сільський календар
08.00 Єдина країна
08.30,17.00 Відкрита зона
09.00 Час-Тайм
11.00,16.10 Дитяча година
11.50 «Кіндер шоу»
12.30 Завтра-сьогодні
13.00 Хіт-парад
14.00 Х.ф. «Білий птах з чорною ознакою»
17.30 Смачна мандрівка
19.00,22.00 Провінційні вісті
19.30,21.00 Наші вітання
20.00 Прямий ефір з міським головою Тернополя С. Надалом
21.30 Музична програма «Гал-кліп»

ТВБ

07.00 «Файний ранок»
09.33,12.59 «Енеїда»
10.00,13.44,19.23,21.55 «Тема дня»
11.00,17.40 «Wise cow»
11.32 «Розсекречена історія»
12.29 Док.фільм
13.30,17.00,19.00,20.30 «Новини»
14.15 РадіоДень «Модуль знань»
15.00 Д/с «Неповторна природа»
15.30 Д/с «Таємниці підводного світу»
16.00 РадіоДень «Життя+»
16.30 #МузLove з Л.Морозовою
17.14 «Спільно»
18.12 Т/с «Еліза»
19.52 «Разом»
20.50 «Своя земля»
21.23 «Шахтарська зміна»
22.25 Д/ф «В Україні»

EUROSPORT

23.30,02.30,06.00,19.00 Снукер. Shoot Out. Фінальний день.
01.00,04.00,08.00 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. HS 130. Команди.
02.00,12.35 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. Командний спринт.
05.15,15.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Командний спринт.
09.30 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 2.

10.30,13.30 Гірські лижі. ЧС серед юніорів. Італія. Хлопці. Слалом. Спроба 1.
11.30 Фехтування. Серія Гран-прі. Єгипет. Огляд.
13.00 Біатлон. ЧС. Білорусь. Чоловіки. Переслідування.
14.00 Гірські лижі. ЧС серед юніорів. Італія. Хлопці. Слалом. Спроба 2.
15.30,21.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Жінки. 10 км. Класика.
17.15,21.00 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Жінки. HS 109. Команди.
19.55 Фехтування. Серія.
20.00 Хокей на траві. Pro League.
22.30 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 3.

СЕРЕДА 27 лютого

TV-4

06.00,10.00,18.00 Т.с. „Моє серце напоягає“
07.00,09.30,16.00 Провінційні вісті
07.35 Зустріч з міським головою Тернополя С. Надалом
08.30,17.00 Відкрита зона
09.00 Час-Тайм
11.00,16.10 Дитяча година
12.10 Музична програма «Гал-кліп»
13.00 Хіт-парад
14.00 Х.ф. „Москаль-чарівник“
16.40 «Кіндер шоу»
17.30 Українські традиції
18.12 Т/с „Еліза“
19.52,22.00 Провінційні вісті
19.30,21.00 Наші вітання
20.00 Формула здоров'я
21.30 Смачна мандрівка

ТВБ

07.00 «Файний ранок»
09.33,12.59 «Енеїда»
10.00,13.44,19.23,21.55 «Тема дня»
11.00,17.40 «Wise cow»
11.32 «Розсекречена історія»
12.29 Док.фільм
13.30,17.00,19.00,20.30 «Новини»
14.15 РадіоДень «Модуль знань»
15.00 Д/с «Неповторна природа»
15.30 Д/с «Таємниці підводного світу»
16.00 РадіоДень «Життя+»
16.30 #КіноWALL з С.Тримбачем
17.14 «Своя земля»
18.12 Т/с «Еліза»
19.52 «Шахтарська зміна»
20.50 «Наші гроші»
21.23 «Складна розмова»
22.25 «Пліч-о-пліч»

EUROSPORT

23.30,07.30,12.00,14.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Жінки. 10 км. Класика.
00.00,02.30,05.00,08.30,11.0 5,13.00 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Жінки. HS 109. Команди.
00.50 Фехтування. Серія.
01.00,04.00,06.30,10.00 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 3.
02.00,06.00,09.35 Гірські лижі. ЧС серед юніорів. Італія. Хлопці. Слалом. Спроба 2.
11.00,19.25 Хокей на траві. Pro League.
14.30,22.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. 15 км. Класика.
16.45,21.00 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Жінки. HS 109.
19.30 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. HS 130.
22.30 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 4.

ЧЕТВЕР 28 лютого

TV-4

06.00,10.00,18.00 Т.с. „Моє серце напоягає“
07.00,09.30,16.00 Провінційні вісті
07.35 Формула здоров'я
08.30 Смачна мандрівка
09.00 Час-Тайм
11.00,16.10 Дитяча година
12.10 ПроОбраз із Наталкою Фіщич
12.30,17.00 Відкрита зона
13.00 Хіт-парад
14.00 Х.ф. «Які ж ми були молоді...»
17.30 Музична програма «Гал-кліп»
19.00,22.00 Провінційні вісті
19.30,21.00 Наші вітання
20.00 Україна. Перезавантаження
21.30 ПроОбраз із Наталкою Фіщич

ТВБ

07.00 «Файний ранок»
09.33,12.59 «Енеїда»
10.00,13.44,19.23,21.55 «Тема дня»
10.00,17.40 «Wise cow»
11.32 «Розсекречена історія»
12.29 Док.фільм
13.30,17.00,19.00,20.30 «Новини»
14.15 РадіоДень «Модуль знань»
15.30 Д/с «Таємниці підводного світу»
16.00 РадіоДень «Життя+»
16.30 #НеоСцена з О.Вергелісом
17.14 «Чудова гра»
18.12 Т/с «Еліза»
19.52 «Букоголіки»
20.50 «Складна розмова»
21.23 «Спільно»

22.25 «Наші гроші»

EUROSPORT

23.30,02.30,05.00,07.30 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Жінки. HS 109.
00.15,02.00,03.30,06.00,09.30, 11.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. 15 км. Класика.
01.00,04.00,06.30,10.00 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 4.
08.30 Біатлон. ЧС. Білорусь. Чоловіки. Переслідування.
09.00 Біатлон. ЧС. Білорусь. Жінки. Переслідування.
11.30,15.15 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. HS 109.
13.15 «Watts».
13.30 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Жінки. Естафета.
15.45,18.45 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. Переслідування.
17.00,22.30 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. Кваліфікація.
19.30 Велоспорт (трек). ЧС. Прушков. День 2.

П'ЯТНИЦЯ 1 БЕРЕЗНЯ

TV-4

06.00,10.00,18.00 Т.с. „Моє серце напоягає“
07.00,09.30,16.00 Провінційні вісті
07.35 Україна. Перезавантаження
08.30,17.00 Відкрита зона
09.00 Час-Тайм
11.00,16.10 Дитяча година
11.50 «Кіндер шоу»
12.10 Музична програма «Гал-кліп»
12.40 Сім'я від А до Я
13.00 Хіт-парад
14.00 Х.ф. „Пропала грамота“
17.30 ПроОбраз із Наталкою Фіщич
19.00,22.00 Провінційні вісті
19.30,21.00 Наші вітання
20.10 Сільський календар
21.30 Єдина країна

ТВБ

07.00 «Файний ранок»
09.33,12.59 «Енеїда»
10.00,13.44 «Тема дня»
11.00,17.40 «Wise cow»
11.32 «Розсекречена історія»
12.29 Док.фільм
13.30,17.00,19.00,20.30 «Новини»
14.15 РадіоДень «Модуль знань»
15.30 Д/с «Таємниці підводного світу»
16.00 Д/ф «Чудова гра»
16.30 #БібліоFUN з Р.Семківим
17.14 «Букоголіки»
18.12 Т/с «Еліза»
19.23,21.55 «Тема дня»
19.52 «Пліч-о-пліч»
20.50 «Схеми. Корупція в деталях»
21.23 «Своя земля»
22.25 «Як дивитися кіно?»

EUROSPORT

23.00,04.00,06.30,10.00 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 5.
00.00,05.30,09.30,13.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Жінки. Естафета.
01.05,07.30,11.00 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. HS 109. Кваліфікація.
02.00,05.00,09.00,12.30 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. Переслідування.
02.30 Велоспорт (трек). ЧС. Прушков. День 2.
08.30,12.00 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. HS 109.
13.45 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. Естафета.
16.30 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. HS 109.
19.15 «Watts».
19.30 Велоспорт (трек). ЧС. Прушков. День 3.

СУБОТА 2 БЕРЕЗНЯ

TV-4

06.00 Про кіно
07.00,09.30 Провінційні вісті
07.35 Х.ф. «Веселі Жабокричі»
09.00 Час-Тайм
10.00,19.00,22.00 Єдина країна
10.30 Завтра-сьогодні
12.00 ПроОбраз із Наталкою Фіщич
12.20 Х.ф. «Вавилон ХХ»
13.50 Сім'я від А до Я
14.30 «Кіндер шоу»
14.50 Мультифільми
15.00 М.ф. «Книга джунглів»
16.30 Дім книги
17.00 Хіт-парад
18.00 Наші вітання
19.30 У фокусі Європа
20.30 Завтра-сьогодні
21.00 Реформи - це просто.

ТВБ

07.00 М/с «Принцеса Сіссі»
08.00 «Файний ранок»
09.34 «Хто в домі хазяїн?»
10.04 «Чудова гра»
11.04 Д/с «Таємниці підводного світу»
11.34 «Енеїда»
12.30 «Двоколісні хроніки»

12.50 РадіоДень «Модуль знань»
13.39 «Тема дня»
14.14 «Розсекречена історія»
15.15 РадіоДень «Книжкова лавка. ТОП 7»
16.05 Вистава
18.04 Д/ф «Сильна доля»
19.00 «Новини»
20.08 «Діалоги»
21.00 #МузLove з Л.Морозовою
21.30 #НеоСцена з О.Вергелісом
22.00 Д/ф «Сильна доля»

EUROSPORT

23.15,04.00,06.30 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 6.
00.15,07.30,11.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. Естафета.
01.00,05.00,08.30 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. HS 109.
02.30 Велоспорт (трек). ЧС. Прушков. День 3.
09.15 Гірські лижі. Кубок світу. Сочі. Жінки. Швидкісний слукс.
11.30 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. HS 109. Команди.
13.00 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Жінки. Мас-старт. 30 км. Класика.
15.15 Лижне двоборство. ЧС. Зеєфельд. Команди. Естафета.
16.45 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. HS 109. Мікст.
19.00 Велоспорт (трек). ЧС. Прушков. День 4.
21.20 Легка атлетика. ЧС в приміщенні. Глазго. День 2.

НЕДІЛЯ 3 БЕРЕЗНЯ

TV-4

06.00 Х.ф. «Веселі Жабокричі»
07.30 Українські традиції
08.00 Єдина країна
08.40 Час-Тайм
09.00 Повнота радості життя
09.30 Справжня ціна
10.15 Прямая трансляція Божественної Святої Літургії з Архикатедрального Собору УГКЦ м.Тернополя
11.40 Дім книги
12.10 «Кіндер шоу»
12.30 М.ф. «Книга джунглів»
14.00 Погляд зблизья
14.30 Формула здоров'я
16.00 Реформи - це просто. Телеміст
17.00 Вікно в Америку
18.00 Наші вітання
19.00 Провінційні вісті. Тиждень
20.00 Огляд світових подій
21.00 Музична програма «Гал-кліп»
21.30 Українські традиції
22.00 Єдина країна
22.40 Х.ф. «Цвітіння кульбаби»

ТВБ

07.00 М/с «Принцеса Сіссі»
08.00 «Додолики»
08.30 «Файний ранок»
09.34 «Хто в домі хазяїн?»
10.04 «Чудова гра»
11.04 Д/с «Таємниці підводного світу»
11.34 «Енеїда»
12.30 «Двоколісні хроніки»
12.50 РадіоДень «Модуль знань»
13.39 «Тема дня»
14.14 Д/с «Незвідані шляхи»
15.18 «Букоголіки»
15.48 Д/ф «Відривай Україну»
16.18 Д/ф «Чудова гра»
16.48 «Хто в домі хазяїн?»
17.23 Д/ф «Сильна доля»
18.30 «Своя земля»
19.00 «Розсекречена історія»
20.00 «Разом»
20.30 Д/ф «В Україні»
21.00 #БібліоFUN з Ростиславом Семківим
21.30 #КіноWALL з Сергієм Тримбачем
22.00 «UA: Фольк»

EUROSPORT

23.00,04.00,06.30 Велоспорт. «Тур ОАЕ». Етап 7.
00.00 Кінний спорт. Global Champions Tour. Доха.
01.30 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. HS 109. Мікст.
02.30,07.30,11.00,18.00 Велоспорт (трек). ЧС. Прушков. День 4.
05.00 Стрибки на лижах з трампліну. ЧС. Зеєфельд. HS 109. Мікст.
08.30 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Жінки. Мас-старт. 30 км. Класика.
09.15 Гірські лижі. Кубок світу. Сочі. Жінки. Супергігант.
11.45 Гірські лижі. Кубок світу. Квітф'ель. Чоловіки. Супергігант.
13.30 Лижні перегони. ЧС. Зеєфельд. Чоловіки. Масстарт. 50 км. Класика.
16.15 Велоспорт. Кюрене - Брюссель - Кюрене.
19.00 Гірські лижі. Кубок світу. Квітф'ель. Чоловіки. Супергігант.
19.45 Легка атлетика. ЧС в приміщенні. Глазго. День 3.

Афіша

Тернопільський академічний обласний український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка

м. Тернопіль, бульвар Т. Шевченка, 6
23.02. (субота) — «Дитина в дарунок», трагікомедія на дві дії. Тривалість 2 год. 20 хв.
24.02. (неділя) — «Наталка Полтавка», музична комедія. Тривалість 2 год. 10 хв.
27.02. (середа) — «Пошилися в дурні», музична комедія. Тривалість 2 год. 10 хв.
28.02. (четвер) — «Суто сімейна справа», комедія. Тривалість 2 год. 15 хв.

Для дітей

24.02. (неділя) — «Кришталева туфелька», музична казка. Тривалість 1 год.

Тернопільський академічний обласний театр актора і ляльки

м. Тернопіль, вул. Січових Стрільців, 15
24.02. (неділя) — «Царівна-жаба», царівна казка. Тривалість — 50 хв.
Ціна квитка — 25 грн.
Початок о 12:00, 14:30.

Тернопільська обласна філармонія

м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 11
22.02. (п'ятниця) — сольний концерт PALINA — учасниці багатьох фестивалів, фіналістки шоу «Х-Фактор». Репертуар складається з авторських пісень білоруською, російською та українською мовами. Початок о 19:00.

Кіно

Прем'єри березня

«Свінгери 2»

Жанр: комедія.
Країна: Україна.
Головний герой фільму бізнесмен Ігор (Михайло Кукук) втрапив «чоловічу силу». Його жінка Ілона (Оля Полякова) готова на все, аби відновити його потенцію. Рольові ігри, уроки тантричного сексу, ревності не дають потрібного результату. Збуджують Ігоря тільки лайки в соціальних мережах...

«Гуцулка Ксеня»

Жанр: комедія.
Країна: Україна.
З Америки у Ворохту прибули люди у пошуках нареченої для молодого хлопця Яро. Батько юнака залишив заповіт, за яким Яро отримає у спадок 1 мільйон доларів, якщо одружиться з українкою. Як далі розгоралися події — дивіться у фільмі.

«Абсолютно нові пригоди Аладіна»

Жанр: комедія.
Країна: Франція.
Звільнивши Багдад від зловісного візажу, Аладін осмудує в принці, але не наважується відмовитись від нього. Та все змінюється, коли у місті з'являється зловісний диктатор Шах Заман, який хоче захопити і трон, і принцесу. Тож Аладін тікає, щоб знайти старого джина, звільнити палац і бути з коханою!

«Давай, танцюй!»

Жанр: комедія.
Країна: Україна.
Головний герой Микита залишає рідне місто і відправляється в столицю на танцювальний турнір «Давай, танцюй!». Для нього участь у проєкті — це більше, ніж розвага. Микита повинен перемогти в конкурсі, щоб допомогти рідному братові зібрати необхідні кошти на операцію. Але здобути перемогу не так просто! Високі вимоги журі, конкуренція і хитрощі суперників — які ще сюрпризи доведеться пережити Микиті на шляху до досягнення мети?

Подільське СЛОВО
Розрахунковий рахунок: 26003250972001 ФО КБ Приватбанк м.Тернопіль, МФО 338783, ідентифікаційний код 02475351.
Свідоцтво про державну реєстрацію: ТР № 683 — 283 ПР від 29. 11. 2018 р.
Директор: Наталя ЧАПРАК
Бухгалтерія, довідки: 528830
Журналісти: Лілія РАТНЮК
Верстка: Іван Юзьків, Уляна Балагура
Адреса редакції: 46002, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.
Email: podilske_slovo@ukr.net

ПОНЕДІЛОК 25 лютого

UA: ПЕРШИЙ
06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 12.00,15.00,18.00,21.00,23.30, 02.00,05.00,Новини.
06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

ВІТРОК 26 лютого

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Гон».
06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.30, 02.00,05.00 Новини.
06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

СЕРЕДА 27 лютого

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Гон».
06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.30, 05.00 Новини.
06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

ЧЕТВЕР 28 лютого

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Гон».
06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.30, 02.00,05.00 Новини.
06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

П'ЯТНИЦЯ 1 БЕРЕЗНЯ

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Гон».
06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.30, 02.00,05.00 Новини.
06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

СУБОТА 2 БЕРЕЗНЯ

UA: ПЕРШИЙ
06.00,09.30 М/с «Гон».
06.30,07.10,08.10,09.10 Доброго ранку, Країно!

НЕДІЛЯ 3 БЕРЕЗНЯ

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Гон».
06.30,07.10,08.10,09.10 Доброго ранку, Країно!

Цікаво знати

Українці помирають через неправильне харчування

Україна на другому місці в світі за смертністю через серцево-судинні хвороби. І на першому — в Європі. Чотири смерті із десяти — через хвороби серця, спричинені неправильним харчуванням. Їм можна було запобігти, стверджують науковці. Для цього варто звернути увагу на деякі дослідження.

Відсутність клітковини

Клітковина забезпечує здоров'я кишківника, утворення протипухлинних жирних кислот, попереджує підвищення рівня глюкози в крові.

Без клітковини глюкоза швидко всмоктується і стає жиром під шкірою, а не джерелом енергії. Дані дослідників показують: якщо в раціоні є цільнозернові злаки та інші джерела клітковини, то серце болить значно рідше.

Джерела клітковини: висівковий хліб, цільнозернова вісянка, пшенична каша, пастернак, корінь селери, гарбузи, фрукти, сочевиця, квасоля, овочі.

Солодощі — національна біда

Ринок солодощів вражає — щороку доросла особа з'їдає 15 кілограмів смаколиків. За перший квартал 2018 року українці витратили 4,5 млрд гривень на кондитерські вироби. Солодощі містять як ідливий цукор.

По-перше, це цукри, які спричиняють зайву вагу, знижують чутливість тканин до інсуліну, осідають на капілярах і роблять їх крихкими.

По-друге, це транс-жири, які провокують появу атеросклерозу.

Надаючи перевагу солодощам, людина отримує надлишок калорій і нестачу мікроелементів і клітковини, що містяться в здоровій їжі.

Добова норма цукру має бути не більше 50 грамів, а краще — 25-30 (п'ять чайних ложок). Замініть солодощі на фрукти і ягоди. Їх треба їсти не менше 300 грамів щодня.

Господині в записничок

Секрети мікрохвильовки. Ви не знали?

Важко знайти оселю, де на кухні не оселилася мікрохвильова піч. Невтомна трудівниця, вона в одну мить розморозить, розігріє і навіть приготує якусь смакоту! Але це ще не все... Тепер мікрохвильовку використовують і для вирішення інших побутових завдань. Ви не знали?

• Зробити пишну пірку для кашки

Хочете смаченької кашки з піркою? Влийте у скляну банку трохи молока і струсіть. Потім поставте в мікрохвильовку на 30 секунд. Високу пірку на скляній ложкою на кашу в чашці.

• Очистити часник

Помістіть головку часнику в мікрохвильовку і включіть на 15 секунд. Лушпиння відстане від зубків.

• Зробити картопляні чіпси

Картоплю наріжте тонкими шматочками, викладіть на блюдо, застелене пергаментом, скропіть олією, посоліть, додайте приправи. Поставте в мікрохвильовку на 3 хвилини. Після цього чіпси переверніть і помістіть в пічку ще на 3 хвилини.

• Зняти шкірку з овочів і фруктів

Зробіть хрестоподібний надріз на помідорах та покладіть їх на 2 хвилини в мікрохвильовку пічки.

• Простерилізувати банки

Вимиті банки, не витираючи, помістіть у мі-

крохвильовку і включіть прилад на повну потужність. 1,5-2 хвилини буде достатньо, щоб вода випарувалася, а банки простерилізувалися.

• Зробити «човники» з лаваша

Приготуйте «човники», вирізавши з лаваша кружечки і підсушивши у мікрохвильовці. Щоб надати кружечкам вигнуту форму, скористайтеся горнячком або склянкою.

• Овочі на пару

Нарізані овочі помістіть у посудину, посоліть, поперчіть і накрийте харчовою плівкою, придатною для використання в мікрохвильовій печі. Для готовності достатньо 15-20 хвилин при слабкій потужності.

• Інаостанку...

Якщо хочете, аби приємний запах наповнився приємним ароматом (ванілі, кориці чи інших улюблених прянощів), насипте щіпку ароматної приправи на блюдець і включіть мікрохвильовку на 15 секунд. Спробуйте, ви здивуєтесь!

Яка олія корисніша?

Ми смажимо переважно на соняшниковій олії, а це спричиняє розвиток атеросклерозу і запальні процеси.

Оливкова чи ріпакова олії значно краще впливають на стан судин. У країнах, де надають перевагу ріпаковій олії, люди менше хворіють на серцево-судинні рідуги.

Краще не смажити, а тушувати, запікати, відварювати. А якщо смажите, то використовувати оливкову олію, вершкове масло або смалець.

Щоб отримати корисні для здоров'я жири, слід щодня вживати 25-50 грамів горіхів та насіння і 200-300 грамів

жирної риби на тиждень, оскільки вона містить корисні для серця і судин ненасичені жирні кислоти омега-3.

Ковбасна трагедія

Ковбаса містить канцерогени і зайві насичені жири, надмірне вживання яких призводить до гіпертензії, раку, атеросклерозу і зайвої ваги.

Отже, саямі і шинкою слід ласувати раз на кілька тижнів, а не щодня.

Здоровим джерелом білка є птиця, риба, молочні продукти і бобові, сочевиця, нут і квасоля.

14 літрів чистого спирту на рік!

Українці споживають багато алкоголю — майже 14 літрів чистого спирту на рік у вигляді міцних напоїв. Надмірне споживання спиртного підвищує рівень тригліцеридів у крові, що спричиняє виникнення атеросклерозу, збільшує ризик високого тиску, аритмії, кардіоміопатії, серцевої недостатності та раптової зупинки серця. Крім того, вживання алкоголю призводить до втрати калію, вкрай необхідного для роботи серця. Спиртне, як і солодощі, це — зайві калорії і, як наслідок, ожиріння, а це — ще один фактор ризику хвороб серця.

Рух — це життя

Вічно ніхто не живе. Але суть полягає в тривалості і якості життя. Окрім правильного харчування, слід ходити пішки і займатися фізичними навантаженнями: плавати, бігати, присідати зі штангою, стояти в планці, танцювати, прогулюватися велосипедом, якщо це безпечно.

Рух тренує серце, допомагає тримати вагу і баланс холестерину в нормі. Фізична активність і правильний раціон — це запорука здорового серця і судин.

Спробуйте і будьте здорові!

Будьте здорові

Пам'ятка для тих, хто лікується антибіотиками

Днями Всесвітня організація охорони здоров'я навила результати дослідження стосовно ролі антибіотиків у лікуванні ускладнених форм грипу та заклала зменшити вживання цих препаратів. І хоча громадськість регулярно інформують про те, що грип та ГРВІ не лікують антибіотиками, але, за даними ВОЗ, 64% опитаних медичних спеціалістів все ще вважають таке лікування ефективним. У результаті масованого лікування антибіотиками знижується їхня ефективність, і препарати уже не спрацьовують у тих випадках, коли вони дійсно потрібні.

Водночас постає питання, чого в антибіотиках більше — шкоди чи користі? Підкидають хмизу у вогонь і різноманітні наукові дослідження про те, що, приміром, вживання антибіотиків призводить до руйнування кісток. Аби зрозуміти, де міфи, а де правда, наводимо думку Асоціації сімейних лікарів України Олександра Баранова про реальні наслідки вживання антибіотиків.

1. Як ставитися до повідомлень про те, що антибіотик настільки шкідливий — аж до руйнування кісток?

«Це явне перебільшення, і мені в лікарській практиці з такими наслідками вживання антибіотиків не доводилося зустрічатися. Наразі кращого засобу за антибіотики для боротьби з бактеріальними інфекціями поки що не знайшли».

2. Чим може бути спричинене виснаження організму

Хворі часто нарікають на виснаження організму після курсу антибіотиків. Чому це так і як з цим впоратися?

після курсу антибіотиків?

«По-перше, тим, що організм витратив ресурси у протистоянні з хворобою, тому виснаження відчувається здебільшого саме через це. По-друге, антибіотики мають ті чи інші побічні дії, як і будь-який препарат. І це чітко вказується в інструкції. Зазвичай, через певний час побічні дії зникають або нівелюються певним медичним засобом. На жаль, немає антибіотиків, які не мали б побічних ефектів. Всі препарати, залежно від групи, мають побічні дії різної сили. Організм антибіотика впливає індивідуальна чутливість до діючої речовини, рівень якої може залежати від генетичних anomalій, індивідуальних особливостей організму й навіть від расової належності».

3. Чим нові антибіотики відрізняються від тих, що були раніше?

«Передусім, вони безпечніші. У них менше побічних дій і більша біологічна доступність. Тобто, пацієнту потрібні менші дози антибіотика, у зв'язку з чим наванта-

числі, реклами в ЗМІ та на телебаченні. Вона формує легковажне ставлення пацієнтів до свого здоров'я, і через це вони можуть не знати про північні ситуації лише фахівців, і впровадити його слід чітко згідно з вказівками лікаря: 5, 7, 10 днів. Це «зброя», яку не можна зловживати».

4. Що робити, аби зменшити негативний вплив антибіотиків на організм?

«По-перше, дотримуватися рекомендацій щодо часу вживання антибіотика (до чи після їжі), тих доз, які рекомендовані на 1 кг маси тіла, і чіткого терміну, впродовж якого його слід приймати. А також не забувати про достатній водний баланс в організмі. А пацієнти, на жаль, звертають на це найменше уваги. Коли ви йдете у спортзал чи перебуваєте на сонці, то знаєте, що потрібно пити багато води. Але ж коли ви лікуєтесь, то про це теж не можна забувати, адже деякі препарати посилюють виведення води з організму. Підтримувати достатній водний баланс потрібно з розрахунку 40 мг звичайної води на 1 кг ваги тіла на добу. І обов'язково слід вживати пробіотики — препарати, які нормалізують мікрофлору кишківника. Адже антибіотики знищують не лише шкідливі бактерії, а й корисні, які заселяють кишківник здорової людини і сприяють комфортному травленню та підвищенню імунітету. Якщо дотримуватись цих основних правил, застосування антибіотиків буде безпечним».

Юлія Горбань, Київ.

Невигадана історія

Надійка стала волонтеркою. Вадиму ж активна громадянська позиція коханої не подобалася. Вважав її патріотизм тимчасовим явищем, почерпнутим із книжок, якими дівчина зачитувалася...

То була перша Надійка поїздка на фронт. Вона і раніше не раз просилася супроводжувати волонтерський транспорт, але то місця в автомобілі не було, то Вадим ставав на перешкоді.

У машині їх було троє: Степан – керівник волонтерської організації, водій і вона. Крім продуктів та ліків, привезли бійцям і невеличку концертну програму, яку підготувала Надійка. Власне, концертна, може, надто голосно звучить, бо яка ж з неї артистка? Так, прочитає під гітару кілька своїх віршів. Проте все минуло добре, солдати захоплено слухали, щиро аплодували, а один, здоровань із руською шевелюрою, зав'язав на потилиці «хвостом», вручив їй букетик ромашок.

Переночувавши, волонтери виїхали додому. Але не самі – з попутником, тим самим «русьвохвостим». Йому випала відпустка, а дорога до Києва пролягала через Черкаську область, де мешкав.

Попутника звали Марком. Був неговірким, задуманим, Надійці навіть здалося, що сумним. Дівчина не хотіла бути

Куди тебе підвезти?

Надійка на останньому курсі університету навчалася, як у Києві другий Майдан завирив. Днювала й ночувала там і перемому Революції Гідності в наметі зустріла. І закохалася там. Вадим, її обранець, не належав до радикальних революціонерів, був далекий від політики, захоплювався комп'ютерним програмуванням, працював у приватній фірмі. Спочатку зустрічалися на Майдані, а коли буря революції змела режим, вони отримали трохи більше часу на особисте. Проте заспокоюватися не випало: вибухнула війна на Донбасі.

нав'язливою, та все ж якось розговорилися, непомітно й невимушено, й незабаром вона вже знала, що Марко на війну пішов добровольцем, що відпусти цієї не брав би, якби не потрібно було допомогти батькам переїхати хату.

Непомітно промайнула дорога до його села. Курною вулицею їхнє авто підкотилося до зарослого яблунями та іншою садовою підвір'я. З-за яблунь визирала біленька хатина – Маркова домівка. Літня пара вийшла з хвіртки назустріч. Пригощали їх малиновим вином торішнього врожаю.

Солодке й ароматне, воно шугнуло Надійці в скроні гарячими переливами. Дівчина крадькома зиркнула кілька разів на Марку, що сидів напроти, сама не розуміючи, що хотіла на ньому (чи в ньому?) побачити, остерігаючись протє, аби він тих її позирків не ловив.

Удруге Марка Надійка побачила пізньої осені. По телевізору, у добірці новин із воєнних позицій. Журналіст розповідав про солдатський побут, слухала вона украй вуха й дивилася побіжно, зайнята своєю справою. І тут її увага й слух напружилися, мов тятива: обличчя солдата, що грав на гітарі, виведене на екран, здалося щемливо знайомим. Воно було, виведене густрою, бородою, ховаючи в руських пасмах риси. Але очі і голос, що зазвучав медовим густим тембром, чітко твердили: це він...

Одружитися з Вадимом вирішили наприкінці квітня. Заміж він її кликав уже давно, та Надійка все знаходила якісь причини, щоб відкласти день весілля. Але тепер Вадим відправляти на стажування в Штати, є за океаном і

для неї місце, та, звичайно, в статусі його дружини.

Весілля запланували скроменним – лише для батьків і найближчих друзів, але наречена мусила бути в традиційних весільних шатах. Купувати все те мали в найпрестижнішому салоні для молодят. Домовилися там і зустрітися по обіді.

Відпросившись зі служби, Надійка вийшла на вулицю, визираючи таксі. За якусь хвилю біля неї пригальмувала «Тойота» вишневого кольору. Але не таксі: за кермом до неї відсміхався Степан, керівник волонтерської організації. Відтоді з ним не бачилася. У дорозі повідали про своє життя-буття, згадали спільних знайомих.

– Пам'ятаєш солдата, якого підвозили додому? – запитав Степан.

– Марка?

– Так, – кивнув головою. – Поранило його тяжко...

Надійку ніби хто окропом облив.

– Позавчора возив ліки в шпиталь. У Дніпро... Осколком влучило йому в голову, але чоловік при тім, мене впізнав, про тебе згадував...

По цьому запала в їхній розмові пауза, під час якої дівчина тягуча, як у її грудях, десь під серцем, наростає важка й тягуча прикрість. Така тягуча, що не було радості.

– Я ж не запитав, куди тебе підвезти! – ніби отямився від гнітучої паузи Степан.

– На залізничний вокзал! – зринув з вуст Надійки рішуче, і дратва прикрості, що намотувалася на її серце, ураз ослабла.

Ігор СЛАВИЧ.

Життя як воно є

Сам Господь тихо плакав

Скажіть, бабусю, а що ви хочете купити? На бабу Дусю уважно дивилася дівчинка років восьми.

— Навіщо тобі, дитинко?

— Ми з татом вам купимо.

— Що купите? — розгубилася баба Дуся.

— Ну, що ви хочете?...

— Так я оце... Тільки за хлібом зайшла.

— Значить, купимо вам хліба. Татку, йди сюди!

Підійшов чоловік.

— Ви не соромтеся,

— сказав він бабці. — Ми з донькою іноді приходимо в цей магазин, він вона приносить к о г о с ь, кому хоче допомогти. Що ви хотіли купити?

— Не треба, діточки, — ще більше розгубилася бабуся. — Я і пенсію отримую, і городик у мене є, і п'ять курочок... Це ви в місті за все платите, а ми в селі... Хіба нам багато треба? Сясибі вам, діти... Дай Бог вам здоров'я!

— Ні! — не відступала дівчинка. — Я знаю, що вам важко... Ми обов'язково вам допоможемо. Що, що вам ще, крім хліба?

Баба Дуся не знала, що сказати.

— Ну, я іноді ще беру сто грамів ковбаски. Біля магазину з хлібом її і їм. Сто грамів... Надешевшої.

— Показуйте, що вам треба, — повертаючись до прилавка з ковбасками.

Бабуся довго розглядала вітрину.

— Так тут зараз і немає такої... Я беру ту, що гривень за 40, за 50... А тут, дивіться, які ціни! Ні, не треба, діточки. Спасибі вам...

— Зрозуміло, — знову заговорив тато. — Ви, бабусю, постійте тут ось із цим візком, а ми з донькою зараз швидко візьмемо все, що вам потрібно. Віко, вибирай.

— Не треба, діточки, — почала було знову баба Дуся, але ніхто її вже не слухав.

...Коли я під'їхав до магазину, побачив на розі стареньку бабусю. Біля її ніг стояв пакет. В руках вона тримала батон хліба і півпалки картоплі. Підійшов, тому що помітив — бабуся плаче.

— Що трапилось? — питаю.

Бабуся мовчала, а потім каже:

— У тебе, дитино, немає в машині ножа? Мені б відрізати шматочок ковбаски, а то бачиш... Це дуже багато.

Приніс ніж. Відрізали і хліба, і ковбаси. Решту бабуся акуратно поклала в пакет до круп, макаронів і мандаринів.

— Так чого плачете? — знову питаю я.

— Не знаю, дитинко, — відповіла баба Дуся і розповіла мені історію, що трапилася з нею в магазині.

Вона відкушувала маленькими шматочками то хліб, то ковбасу... А на щоках — сльози... І здалося мені, що сам Господь стояв на розі того магазину, і тихо плакав, обійнявши стару бабусю.

Сергій МИРНИЙ.

Виховна година для дорослих

Синдром покинутого гнізда

«Не вмію готувати для дитина. Ми одружились, Надійку ніби на шостому місяці, через два роки народилась друга дитина, через сім років — третя. Двадцять п'ять років поспіль я була матір'ю великої сім'ї. Жодного разу не була у відпустці одна, продукти заковую упаковками, каструлі у мене від п'яти літрів. Восени наша молодша дочка від'їжджає вчитись за кордон, старший син давно живе окремо, середня дочка вийшла заміж рік тому. Не знаю, як мені жити. Не вмію жити для себе. Неначе з моєї душі вийняли увесь сенс існування. Допоможіть мені, будь ласка, я у відчай». (3 листа до психолога)

Дитина виросла і переїхала. А ви залишилися одні... Для цього драматичного періоду в житті сім'ї навіть є спеціальна назва — «синдром покинутого гнізда». Діти залишають рідну домівку, щоб почати будувати власну. Здавалося б, батьки мають із радостю і полегшенням дати їм благословення, надати частину загального майна, помагати услід хустиною і...

Що далі? В жодній казці не говориться, як їм, покинутим, жити далі. Чим поповнювати день, якого раніше не вистачало для усіх справ, а тепер невідомо, як скоротати вечірні години. Як планувати рік, наприклад, якщо усе життя прив'язаний до розкладу канікул, а тепер звільнений брати відпустку і летіти, куди хочеш і коли хочеш. Тільки ось навіщо? Виявляється, розвалили Парфенону цікавили нас тільки через програму з історії, море — тому що це корисно дітям, кілька сімейства взагалі не відходив би ніколи від комп'ютера, якби його воля.

До речі, про батьків. Добре, якщо стосунки збереглися, як мінімум, дружніми. Адже інколи пристрасні коханці починають сприймати один одного лише батьками і звертаються, наприклад, «мама Оля» і «тата Максим». А що залишиться, якщо виключити з їх взаємодії величезний пласт дитячих тем і проблем? Ні цікавості, ні пристрасті. Побут, дім, спільні рідичі з цим жити, доступні 50 років? Хочеться терміново зробити щось, щоб усе було, як колись. Маленькі, залежні від нас діти, чіткий і зрозумілий розклад (забитий повністю), протє питання «як тебе?» взагалі не виникає, а потрібне — взагалі критерії успішності. Ось щоденник дитини за 4 клас, в нім майже усі п'ятірки («я хороша мати»). Ось попросована білизна, порядок у домі, обід із п'яти страв («я чудова господиня»). А тепер ніяких критеріїв немає. За якою шкалою себе оцінювати — незрозуміло. Схоже, доведеться розпочинати усе заново, а роки вже не ті.

Деякі мами з тією ж завзятою готовністю включаються в життя своїх дорослих дітей: вимагають мало не щосекундного звіту, де був, що робив, з ким зустрічався, про що говорив. Боязка або рішуча відмова дорослого чада спричиняє лавину докорів: «Я тобі присвятила усе життя, від усього відмовилася, а ти не хочеш мені розповісти, як минуло перше побачення з новою дівчиною!»

Інша крайність, в яку впадають батьки провільних дітей, — стати їхніми найкращими друзями. Ділитися подробицями своєї бурхливої молодості, вести багатогодинні розмови, скаржитися на здоров'я. Але дружба між ровісниками, інакше це не дружба, а експлуатація.

Процес відокремлення дитини має три етапи

1. Народження. У маті рає тісно, нічим дихати, бракує кисню в пуповині. Доводиться долати смертний жах і протистуватися у вузький прохід пологових шляхів, що здається тяжким і неможливим. Нас зустрічають люблячі немовляти і щедрі материнські груди — як нагорода за подвиг.

2. Криза двох років. Малюк рветься доводити право на свою волю, скандалить і вимагає, щоб на нього зважали. Це теж зважали, через гіркі сльози дитина розуміє, що і вона не всемогутня. І батьківські заборони сильніші за її бажання. Але при вдалому проходженні цього етапу дитина

вчиться утверджуватись, творити, взаємодіяти з іншими людьми.

3. Підлітковий вік. Найбурхливіший, найдовший і найскладніший етап. Через розрив, конфлікт і знецінення усіх (насамперед, батьків) молода людина має покинути рідний дім і відправитись у самостійне життя. Відпустити надійні руки, які іноді підтримують, а іноді стримують від необдуманих вчинків. «Я сама!» — головне послання людини, яка переживає кризу сепарації. Якщо дозволити батьківській тривоги взяти верх, всюди підстилати соломку, ваш підліток може так і не піднятися на крилах.

Буває, 30- і 40-літні вирішують саме підлітковий список проблем: ким хочуть бути, яка моя сексуальна орієнтація, як знайти роботу, хто про мене піклуватиметься. У них вже можуть бути свої діти, але це не змінює їхню самовідчуття: «Я ще не визначився». Це тому, що коли раніше було зроблено потужний ривок до самостійності, щось загальмувало процес. Дитині, щоб високо злетіти, потрібно від чогось відштовхнутись. Ви, батьки, маєте бути такою самою опорою. А якщо постіти певною мірою «я пому без тебе», то вона не зрушить з місця, тому що дуже вас любить.

Тому найголовніше: розбирайтесь із своїм духовним дискомфортом, не перекладайте відповідальність за нього на дитину, налагоджуйте стосунки з партнером. Зараз саме час для цього. Дітей ви виростили.

Все буде смачно

Смаколики на щодень

Запиканка з куркою і овочами

Інгредієнти: куряче філе – 500 г, варений рис – 1 скл., консервована кукурудза – 1 банка, болгарський перець – 400 г, сметана – 500 мл, цибуля – 2 шт., твердий сир – 200 г, морква – 200 г, сіль, мелений перець, олія соняшникова.

Приготування. Дрібно порізати куряче філе і цибулю, болгарський перець — кубиками. Натерти моркву. Обсмажити філе, посолити і поперчити.

Обсмажити моркву, додати болгарський перець і цибулю, смажити відварості.

На дно форми викласти дві частини рис, зверху — овочі, змастити половиною порції сметани. Потім — шар курячого філе, шар кукурудзи. Змастити сметаною, що залишилася. Посипати тертим сиром. Запікати півгодини.

Салат «Японські суши»

Інгредієнти: яловичина – 1 кг, горілка – 150 мл, цукор – 100 г, олія соняшникова – 3 ст. л., сіль – 100 г, чорний перець горошком – 1 ч. л.

Приготування. Каструлю застелити паке-том, всипати цукор, сіль, перець, влити олію і горілку, перемішати.

Шматок м'яса покласти в пакет і зав'язати. Покласти в холодильник на 3 дні, періодично перевертати його, щоб добре просочилося маринадом.

М'ясо витерти паперовим рушником, залишити, щоб трохи підсохло і можна смакувати!

Салат «Японські суши»

Інгредієнти: червона риба – 300 г, рис – 300 г, свіжі огірки – 2 шт., велика морква – 1 шт., яйця – 4 шт., фіолетова цибулина, пучок зеленої цибулі, пучок кропу, васабі, майонез.

Приготування. Змішати майонез з васабі. Відварити рис. Моркву і яйця відварити, натерти на грубій тертці. Порізати невеликими шматочками рибу, огірки, дрібно нашинкувати цибулю. Змішати яйця з зеленою цибулею. Викладати салат шарами, змащуючи сумішшю майонезу і васабі.

- 1 шар – рис.
- 2 шар – риба.
- 3 шар – кріп.
- 4 шар – фіолетова цибуля.
- 5 шар – огірки.
- 6 шар – яйця з цибулею.
- 7 шар – морква.

М'ясний пиріг

Інгредієнти: лаваш тонкий, фарш – 250-300 г, сіль – 2-3 шт., кетчуп, сметана, майонез, сіль, спеції, сир.

Приготування. Приготувати фарш, як для котлет, на розгорнутий лаваш викласти його рівномірним шаром і залишити на 10 хвилин в рулеті. Форму змастити маслом і викласти рулету.

Приготувати заливку з яєць, сметани або майонезу, кетчупу, спецій. Заливка має повністю покрити рулету. Випікати 30 хвилин. За 5-10 хвилин до готовності посипати тертим сиром.

Ніжні курячі котлети з сиром

Інгредієнти: куряча грудка – 500 г, хліб – 200 г, молоко – 0,5 скл., часник – 1 шт., перець чорний – 1 щіпка, сіль – 0,5 ч. л., сухарі панірувальні – 0,5 скл., масло вершкове – 6 ст. л., олія соняшникова – 1 ч. л., моцарелла – 110 г.

Приготування. Вимочити хліб в молоці. Курячу грудку і хліб перемолоти на м'ясорубці. Додати сіль, перець і дрібно порізаний часник. Вологими руками сформувати подовгастих котлету. Обкачати в панірувальних сухарях. Обсмажити котлети приблизно по 3 хвилини з кожного боку.

Жульєн

Інгредієнти: куряче філе – 500 г, печериці – 300 г, цибуля – 2 шт., тертий сир – 200 г, сметана – 200 г, борошно – 50 г, олія – 30 мл, вершкове масло – 20 г.

Приготування. Гриби дрібно порізати, обсмажити на розігрітій сковороді без олії, нехай випарується волога. Додати вершкове масло і олію, дрібно порізане філе, посолити, поперчити і смажити з грибами 15 хвилин, накривши сковородку кришкою. Додати цибулю і тушкувати 5 хвилин. В тарілці змішати сметану з бо-

рошню, щоб було грудочок, перелити цю суміш в сковорідку і довести до кипіння. М'ясо з грибами розкласти у горщики, залити сметаною, притрусити сиром. Готувати жульєн 35 хвилин в розігрітій до 180 градусів духовці.

Крученики

Інгредієнти: м'ясо для відбивних – 600-700 г, шампінйони – 500 г, цибуля – 1 шт., твердий сир – 60 г, часник – 3-4 зубки, сметана – 150 г, борошно – 1 ч. л., масло вершкове – 2 ст. л., сіль, перець за смаком, зелень.

Приготування. Відбити м'ясо з обох боків і приправити сіллю і перцем.

Нарізати цибулю та печериці невеликими шматочками. Обсмажити на сковороді у вершковому маслі. Посипати подрібненим часником і зеленню. Охолодити.

Натертий сир змішати з грибами і цибулею. Посолити і поперчити. На кожен шматок битка викласти начинку. Загорнути рулетиком і скріпити зубочисткою або ниткою. Смажити до рум'яної скоринки.

Після обсмажування крученики з грибами слід протушкувати 30 хвилин у бульйоні. За 10 хвилин до готовності змішати борошно і сметану і додати в бульйон з кручениками. Тушкувати ще 10 хвилин. На стіл подавати з гарніром і сметанним соусом.

Смачного!

Дитячий майданчик

Лялька під дощем

Зіна вкладалася спати. А надворі почалася гроза. Гримів грім, з-за Дніпра насувались чорні хмари. По залізному даху зашумів дощ.

Блиснула блискавка, на мить стало ясно, як удень. Зіна побачила: на подвір'ї стоять калюжі води, йде дощ. Ой горе, що ж це таке? — на лавці, під дощем, лежить її лялька Зоя.

Вона забула Зою на лавці. Як же це трапилось? Як же вона не згадала про Зою, лягаючи спати, як же вона не подумала про неї, коли відходила до грота?

Від цих думок Зіні стало важко, і вона заплакала. А ще важче було від думки про те, що на лавці лежить під холодним дощем її Зоя...

Зіна встала з ліжка, тихо відкрила двері, побігла на подвір'я. Дощ миттю змочив її сорочечку. Вона підбігла до лавки, взяла Зою, пригорнула її до грудей.

Коли Зіна відкрила двері, мама ввімкнула світло й широко відкрила від страху очима дивилась на порожнє ліжко.

Побачивши Зіну з притуленою до дитячих грудей лялькою, мама перевела дух.

Вона зняла рушник, витерла Зіну, переодягла в суху сорочечку. Давши рушник, сказала:

- Витри ж і Зою... Як же це ти її забула на лавці?
- Ніколи більше цього не буде, матусю...

Василь Сухомлинський.

Діти гралися завжди. Це факт. А іграшки ставали підручні матеріали — чи то кісточки мамонта, чи камінці різної цікавої форми. Звичайно, це дивно. У наш час є величезний вибір дитячих іграшок: ляльки, плюшеві ведмедики, котики, зайчики, півники, лисички і мавпочки... Вони вмюють видавати звуки та рухатися. А ще — машинки, літаки, кораблі, ракети, пістолети, автомати, кубики, м'ячі та багато інших. Іграшки могли замінити навіть друзів. З ними засинали і прокидалися. Всі хороші спогади про дитинство пов'язані з ними..

Знайди відмінності

Плига, плига цілий день,
Через лаву, через пень,
Через кущ і через квіти.
Що за іграшка це, діти?

(М'яч)

Найкраща іграшка

— Не вгадять тобі нізащо,
Котра з іграшок найкраща!
— Знаю!
Трактор заводний!
— Зовсім ні.
— Електрична залізниця!
— Помилувся.
— Ну, тоді це — пароплав!
— Не вгадав.
— Зрозуміло: це — літак!
— Знов не так.
— Добре, відповідь я дам:
Та, яку зробив ти сам!

Анатолій Костецький.

Загадки

Закрутив Івась пружину —
танцювала без упину.
І дзижчала, і крутилась.
Як стомилась — зупинилась.

(Дзига)

В неї платтячко і банти
Та до школи не іде.
Їй би тільки весь час грати
І не вчитися ніде.
(Лялька)

Я в барлозі взимку спав,
Мед із вуликів збирав.
Бант на шию пов'язали
І до іграшок покладали.
(Плюшеве ведмежа)

